
Werkplan Cubiss Brabant 2024

*‘Wij’ zijn de motor van een open,
vaardige en inclusieve Brabantse
samenleving.*

Opdrachtgever – Provincie Noord-Brabant, directie Cultuur
Opdrachtnemer – Stichting Cubiss Brabant

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Impactgericht werken	5
Resultaatgebied 1: Brabantse jeugd en jongeren geletterd	8
Resultaatgebied 2: Basisvaardigheden voor Brabanders	13
Resultaatgebied 3: Een leven lang ontwikkelen voor Brabanders	17
Resultaatgebied 4: Brabantse bibliotheken zijn een krachtige basisvoorziening	21
Resultaatgebied 5: Interbibliothecair leenverkeer	25
Bijlage 1 - Opdracht en kader Cubiss Brabant 2024	27
Bijlage 2 - Cubiss als POI is spil tussen landelijk en lokaal	29
Bijlage 3 - Context en omgeving	31
Bijlage 4 - Onze (gezamenlijke) missie en visie	32
Bijlage 5 - Over Cubiss	34

Inleiding

Samen met de Brabantse bibliotheken en andere (kennis)partners zetten we ons in om alle Brabanders - van jong tot oud - mee te kunnen laten doen. Want samenleven gaat beter en plezieriger als iedereen meedoet en zich betrokken voelt. Daarom helpen we Brabanders met het leren en (blijven) ontwikkelen van basisvaardigheden. En bieden we middels een toegankelijk en vitaal bibliotheeknetwerk, uitnodigende, laagdrempelige en veilige leer- en ontmoetingsplekken aan. Iedereen kan hier, individueel of met anderen, kennis en informatie delen en inspiratie opdoen. Het landelijke bibliotheekconvenant steunt ons hierin. Het bekrachtigt de goede samenwerking die er is binnen de bibliotheeksector. De afspraken die in dit convenant zijn opgenomen, inclusief de drie grote maatschappelijke opgaven, zorgen voor een goede basis en voor focus. Om invulling te geven aan de afspraken uit het convenant is in 2021 door lokale bibliotheken, POI's en de KB in gezamenlijkheid de Netwerkagenda 2021 - 2023 geschreven. Het manifest verwoordt de principes voor de volgende fase in de netwerksamenwerking. Gebaseerd op deze principes zijn de afgelopen jaren daarnaast ook stevige stappen gezet ten aanzien van de samenwerking tussen bibliotheken en Cubiss door de vaststelling van de actieagenda Brabantse NetwerkBibliotheek 2021-2024.

In 2024 gaan we onze scope nog verder verbreden. Naast de traditionele nadruk op leesbevordering gaan we onze inzet in domeinen als digitale geletterdheid, een leven lang ontwikkelen en data-analyse verder intensiveren. Door gerichte campagnes en branding-initiatieven gaan we werken aan een sterkere band met de samenleving. Met datagericht werken en de analyse van gegevens van nog-niet verbonden gebruikers ontwikkelen we nieuwe diensten en maken we voorzieningen aantrekkelijk voor iedereen. Met activiteiten zoals het Leesoffensief Brabant, BoekStart en de Bibliotheek *op school* bouwen we voort op een succesvolle aanpak om als onderwijs, bibliotheek, gemeente en ouders/verzorgers nauw samen te werken om ook digitale geletterdheid op school én thuis een plek te geven. Door continu aandacht te hebben voor basisvaardigheden vergroten we de mogelijkheden van alle Brabanders om mee te doen, ongeacht hun leeftijd of achtergrond.

Dit jaar is de samenwerking met bibliotheken verder geïntensiveerd en hebben we als Brabantse NetwerkBibliotheek wederom een gezamenlijk (aanvullend) budget gecreëerd. Dit heeft geleid tot 6 extra activiteitenplannen gericht op diverse doelgebieden zoals lezen, basisvaardigheden, leven lang ontwikkelen, datagericht werken en jeugd- en jongerencollecties. Het bijzondere en ook unieke karakter van de Brabantse NetwerkBibliotheek werpt zijn vruchten af. Door het werken in stuurgroepen en werkgroepen waarin de bibliotheken en Cubiss vertegenwoordigd zijn, zijn we nog beter in staat om in te spelen op actuele ontwikkelingen en onze dienstverlening op de vraag af te stemmen. Naar verwachting gaan we deze vorm van samenwerking ook in 2024 continueren. Het besluit hierover wordt in het najaar 2023 genomen. Deze samenwerking geeft veel energie. We zijn trots op ons netwerk en hebben vertrouwen in de toekomst.

In dit werkplan zetten we eerst de resultaatgebieden uiteen. Toegelicht wordt welke doelstellingen en resultaten Cubiss Brabant in 2024 nastreeft. We hebben het impactgericht werken verder geïntegreerd in alle resultaatgebieden waarmee we ons directe effect op de ontwikkeling van het bibliotheekwerk in Brabant inzichtelijk maken. Meer informatie hierover is terug te vinden in het volgende hoofdstuk 'Impactgericht werken'. Daarnaast voegen we als bijlage informatie toe over de context en omgeving die van invloed is op de Brabantse bibliotheken, de overige domeinen waarbinnen Cubiss actief is en aan welke maatschappelijke opgaven we ons verbinden. Tot slot bevat dit werkplan als bijlage een programmabegroting, kostenverdeelstaat en een overzicht van het meerjarig beleids- en beheersplan.

De belastingdienst heeft Cubiss een btw-aanslag opgelegd voor de jaren 2016 t/m 2020 waartegen Cubiss met succes bezwaar heeft ingediend. In het werkplan maken we de betekenis van de btw-plicht voor de prestaties die Cubiss kan uitvoeren voor het jaar 2024 inzichtelijk, waarbij we zoveel als mogelijk de inzichten uit de bezwaarprocedure bij de belastingdienst in de overwegingen meenemen.

De resultaatgebieden

1. Brabantse jeugd en jongeren geletterd
We beogen de (digitale) geletterdheid van de Brabantse jeugd te vergroten door structurele aandacht voor het stimuleren van de leesmotivatie en het leesplezier in de voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs op beleids- en uitvoerend niveau. Wij werken aan het verbeteren van het aanbod van de Brabantse lokale bibliotheken op het gebied van (digitale) geletterdheid voor jeugd en jongeren onder andere door het stimuleren van deelname van de Brabantse lokale bibliotheken aan de landelijke programma's voor leesbevordering en digitale geletterdheid.
2. Basisvaardigheden voor Brabanders
Het ondersteunen van bibliotheken ten behoeve van een passend en toegankelijk aanbod gericht op basisvaardigheden voor Brabanders, met focus op taal en digitale vaardigheden. Wij ondersteunen de Brabantse lokale bibliotheken bij het verbeteren van het aanbod op het gebied van taal en digitale vaardigheden voor alle Brabanders.
3. Een leven lang ontwikkelen voor Brabanders
Het ondersteunen van de bibliotheken op gebied van visie, inhoud en beleid met betrekking tot de maatschappelijk-educatieve Bibliotheek en het gezamenlijk positioneren van de Brabantse bibliotheken als - digitale en fysieke - non-formele en informele leeromgeving. Wij ondersteunen de Brabantse bibliotheken in het verbeteren van het functioneren als leeromgeving.
4. Brabantse bibliotheken zijn een krachtige basisvoorziening
We beogen een toekomstbestendig, relevant en vitaal Brabants bibliotheeknetwerk. Wij onderhouden het netwerk van Brabantse basisbibliotheken en kennisdeling vanuit het landelijke en Brabantse bibliotheekwezen.
5. Interbibliothecair leenverkeer
We beogen een efficiënte distributie van fysieke werken tussen bibliotheken, op basis van maximale invulling van het gevraagde IBL-vervoer. Wij zorgen voor uitvoering van de distributie van fysieke werken tussen bibliotheken.

Beleidskader Levendig Brabant 2030 & bibliothekenconvenant

In het beleidskader Levendig Brabant 2030 wordt de provinciale taak voor bibliotheekwerk toegelicht. De bibliotheken worden beschreven als een ontmoetingsplek en bron van kennis voor iedere Brabander. Zij voorzien in de lokale behoeften aan informatie die voor iedere Brabander (digitaal) toegankelijk is. Provincie Noord-Brabant ondersteunt (via Cubiss Brabant) bibliotheken en zorgt voor transport van materialen tussen bibliotheken, stimuleert innovatie, geletterdheid en leesvaardigheid, participatie in de informatiesamenleving en een leven lang ontwikkelen. Beide activiteiten zijn wettelijke taken van provincie Noord-Brabant.

Incidentele middelen

GS hebben op 16 mei 2023 ingestemd met projectvoorstel van Cubiss voor de inzet van € 1,5 miljoen voor de jaren 2023/2024. De onderliggende projecten vormen een aanvulling op de resultaatgebieden hierboven. In het werkplan geven we aan hoe deze projecten met het reguliere werkplan samenhangen.

Wij bouwen samen verder

We kijken met optimisme naar de toekomst. In een tijdperk van snelle digitale transformatie en voortdurende verandering bouwen we voort op een stevig fundament van samenwerking, innovatie en diepe betrokkenheid bij de Brabantse samenleving. We zetten niet alleen in op het behouden van kennis en literatuur, maar we positioneren onszelf ook als een dynamisch centrum voor leren, persoonlijke groei, ontmoeting en debat. We kijken uit naar een toekomst waarin iedereen, ongeacht achtergrond of leeftijd, toegang heeft tot de tools en kansen om te groeien, nieuwe werelden te verkennen en het beste uit zichzelf te halen.

Impactgericht werken

We kijken vanuit de verschillende resultaatgebieden naar de volgende effecten die Cubiss heeft op de Brabantse bibliotheken.

1. Bibliotheekmedewerkers hebben de expertise en vaardigheden om actief bij te dragen aan de thema's (Digitale) Geletterdheid, Basisvaardigheden en Leven lang ontwikkelen.

Wat gaan we meten?

Voor dit effect zijn de volgende indicatoren opgesteld die we gaan meten:

- De mate waarin bibliotheekmedewerkers aangeven meer kennis en inzichten opgedaan te hebben;
- De mate waarin bibliotheekmedewerkers aangeven meer vaardigheden opgedaan te hebben;
- De mate waarin bibliotheekmedewerkers aangeven zaken anders aan te gaan pakken (gedrag);
- De door de Brabantse bibliotheken ervaren rol van Cubiss in deze ontwikkeling.

Waarom gaan we dit meten?

Een van voornaamste veranderingen die Cubiss teweeg wil brengen, is het bijbrengen van expertise en vaardigheden bij bibliotheekmedewerkers om ervoor te zorgen dat zij actief bijdragen aan de thema's (Digitale) Geletterdheid, Basisvaardigheden en Leven lang ontwikkelen. De wens is om te achterhalen in hoeverre bibliotheekmedewerkers inderdaad meer expertise en vaardigheden opdoen door aan te sluiten bij bijeenkomsten van Cubiss of door het volgen van trainingen/workshops, verzorgd door Cubiss.

Hoe gaan we dit meten?

Na de verschillende contactmomenten, workshops en bijeenkomsten, wordt deelnemers verzocht een korte online enquête in te vullen waarin zij gevraagd worden naar de ervaringen en opgedane kennis, inzichten en vaardigheden.

- 2. Binnen de Brabantse NetwerkBibliotheek wordt meer kennis uitgewisseld.**
- 3. De Brabantse NetwerkBibliotheek wordt gestimuleerd om (onderling) meer samen te werken.**
- 4. De Brabantse NetwerkBibliotheek werkt structureel meer samen met ketenpartners.**

Wat gaan we meten?

Voor deze effecten zijn de volgende indicatoren opgesteld die we gaan meten binnen alle benoemde resultaatgebieden:

- De mate waarin bibliotheekmedewerkers zich gestimuleerd voelen om binnen de Brabantse NetwerkBibliotheek samen te werken;
- De mate waarin bibliotheekmedewerkers zich gestimuleerd voelen om buiten de Brabantse NetwerkBibliotheek samen te werken;
- De mate waarin bibliotheekmedewerkers kennis uitwisselen met medewerkers van andere bibliotheken binnen de Brabantse NetwerkBibliotheek;
- De mate waarin bibliotheekmedewerkers aangeven structureel samen te werken met verschillende ketenpartners;
- De door de Brabantse bibliotheken ervaren rol van Cubiss in deze ontwikkeling.

Hoe gaan we dit meten?

Backoffice-medewerkers binnen de Brabantse bibliotheken krijgen een online enquête voorgelegd waarin hen gevraagd wordt naar kennisuitwisseling en (onderlinge) samenwerking (met ketenpartners). Hierin ligt de focus op de eigen ervaringen en op de impact vanuit Cubiss.

5. De Brabantse NetwerkBibliotheek heeft meer grip op de eigen impact en kan dit laten zien en hierop sturen.

Cubiss faciliteert een leergang TOC (Theory of change) en stimuleert de Brabantse bibliotheken om hieraan deel te nemen. Door middel van drie meetmomenten wordt in kaart gebracht wat de korte en lange termijneffecten van de leergang zijn.

Wat gaan we meten?

Voor dit effect zijn de volgende indicatoren opgesteld die we gaan meten:

- De mate waarin bibliotheekmedewerkers aangeven (meer) grip te hebben op hun eigen impact;
- De mate waarin bibliotheken impactgericht werken;
- De korte- en langetermijneffecten van de leergang;
- De door de Brabantse bibliotheken ervaren rol van Cubiss in deze ontwikkeling.

Waarom gaan we dit meten?

Het wordt voor bibliotheken steeds belangrijker om hun maatschappelijke impact aan te kunnen tonen. Een TOC maakt inzichtelijk hoe activiteiten tot veranderingen leiden. Cubiss wil een actieve(re) rol spelen in het ervoor zorgen dat bibliotheken meer kennis krijgen over impactgericht werken, dat zij het nut en de noodzaak hiervan zien en meer grip krijgen op hun eigen impact.

Hoe gaan we dit meten?

- 0-meting voorafgaand aan de leergang: wat is de huidige status/het huidige kennisniveau?
- 1-meting direct na de leergang: in hoeverre geeft men aan meer grip te hebben op de eigen impact?
- 2-meting aan het eind van het jaar: in hoeverre geeft men aan meer grip te hebben op de eigen impact?

6. Interbibliothecair leenverkeer draagt bij aan een grotere diversiteit van het collectieaanbod.

Wat gaan we meten?

Voor dit effect zijn de volgende indicatoren opgesteld die we gaan meten:

- De mate waarin Cubiss een toe- of afname ziet in het interbibliothecair leenverkeer;
- De mate waarin bibliotheekmedewerkers aangeven gebruik te maken van het interbibliothecair leenverkeer;
- De mate waarin bibliotheekmedewerkers effecten zien van het interbibliothecair leenverkeer;
- De door de Brabantse bibliotheken ervaren rol van Cubiss in deze ontwikkeling.

Waarom gaan we dit meten?

Het interbibliothecair leenverkeer geeft elk bibliotheeklid toegang tot de collecties van alle openbare bibliotheken in Nederland. Als POI is Cubiss verantwoordelijk voor de distributie van de materialen. Hierdoor draagt Cubiss bij aan een grotere diversiteit van het collectieaanbod in Brabant.

Hoe gaan we dit meten?

Aan betrokken bibliotheekmedewerkers wordt door middel van een korte online enquête gevraagd hoe het interbibliothecair leenverkeer wordt ervaren en welke effecten men ziet.

7. Bibliotheken kunnen zich doorontwikkelen als informele leeromgeving.

Wat gaan we meten?

Voor dit effect zijn de volgende indicatoren opgesteld die we gaan meten:

- De mate waarin bibliotheken zich professionaliseren op verschillende aspecten binnen het thema Leven lang ontwikkelen;
- De door de Brabantse bibliotheken ervaren rol van Cubiss in deze ontwikkeling.

Waarom gaan we dit meten?

In de transitie van klassieke Bibliotheek naar maatschappelijk-educatieve Bibliotheek zijn al grote stappen gezet. De komende jaren is het noodzaak om gezamenlijk verder invulling te geven aan de brede informatiefunctie van de Bibliotheek en ervoor te zorgen dat alle Brabanders weten dat zij bij de Bibliotheek terecht kunnen voor hun ontwikkeling, voor ontmoeting en ontspanning en voor informatie en debat over relevante maatschappelijke thema's.

Hoe gaan we dit meten?

Door middel van het 'Maturity model van Leven lang ontwikkelen' kan per aspect - waaronder mensen, aanbod, budget en strategie - worden aangegeven hoe bibliotheken hierop scoren.

Resultaatgebied 1: Brabantse jeugd en jongeren geletterd

Een geletterde samenleving begint bij kinderen die (digi)taalvaardig zijn en bij hun ontwikkeling geholpen worden door goed toegeruste ouders en medewerkers in de kinderopvang, het onderwijs en bibliotheken. Daarbij is het essentieel dat het leesplezier wordt gestimuleerd en dat kinderen toegang hebben tot een rijke leesomgeving.

Uitdaging

Een goede basiskennis en begrip van taal is een belangrijke voorwaarde om mee te doen in de maatschappij, nu én in de toekomst. Onderzoek wijst uit dat kinderen steeds minder lezen, minder leesplezier en -motivatie hebben en dat daardoor hun leesvaardigheid achteruitgaat. Terwijl lezen juist goed is voor de (taal)ontwikkeling van kinderen en een bewezen succesfactor voor het leven. Om dit maatschappelijke probleem te kantelen, moet er nog meer én structureel geïnvesteerd worden in meer leesbeleid, een rijk leesaanbod, een goede leescultuur, leesplezier en leesmotivatie in het (voor- en vroegschoolse) onderwijs. Mede daarom is in onze provincie het Leesoffensief Brabant gestart.

De grens tussen offline en online vervaagt en we begeven ons steeds meer in een digitale samenleving. Tegelijkertijd groeit de kloof tussen burgers die wel en niet digitaal vaardig zijn. Alleen goed kunnen lezen en schrijven (traditionele geletterdheid) is niet langer genoeg in deze tijd. De invloed van media wordt groter en daarmee ook het belang om (hyper)media beter te begrijpen. Het is belangrijk dat we jeugd en jongeren leren reflecteren op de maatschappij en op de rol van technologie daarin, zodat ze kritische vragen kunnen stellen, een mening kunnen vormen en weten dat ze keuzes hebben in de toepassingen die ze gebruiken.

Maar wie niet goed is in taal, kan op die manier online ook niet meekomen. Je moet de informatie die je zoekt immers wel kunnen vinden én begrijpen. Een aanpak waarbij leesbevordering en mediaopvoeding/digitale geletterdheid hand in hand gaan is waardevol en relevant, want digitale geletterdheid vraagt ook om leesvaardigheid en leesbegrip. Daarom beginnen we bij de basis en zetten we in op het stimuleren van leesmotivatie en leesplezier vanuit de mogelijkheden van alle media: geschreven en digitaal. De Bibliotheek is dé expert op dit gebied en daarom een cruciale partner voor de voor- en vroegschoolse instellingen en het onderwijs. Er moet dus worden ingezet op structurele strategische en inhoudelijke samenwerking tussen deze kernpartners.

Doelgroep

- Primaire doelgroep: professionals bij Brabantse bibliotheken die actief zijn met educatie voor de jeugd en jongeren.
- Secundaire doelgroep: ketenpartners (voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs). Het gaat hier om onder meer de kinderopvang, consultatiebureaus, primair onderwijs (hierna po), voortgezet onderwijs (hierna vo), mbo (waar mogelijk in het hele mbo en anders minimaal de opleidingen pedagogisch medewerkers en onderwijsassistent), pabo en lerarenopleidingen¹.
- Einddoelgroep: Brabantse jeugd en jongeren van 0-18 jaar.

Doelstelling

Bijdragen aan het vergroten van de leesvaardigheid en digitale geletterdheid van Brabantse jeugd door structurele aandacht voor het stimuleren van de leesmotivatie en het leesplezier in de voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs op beleids- en uitvoerend niveau. Dit gebeurt door:

- 1) Het creëren en vergroten van het urgentiebesef bij ketenpartners en andere stakeholders, zoals gemeenten. Zij worden gestimuleerd om hun verantwoordelijkheid te nemen rond beleid en uitvoering van een integrale aanpak (digitale) geletterdheid via de Bibliotheek.
- 2) Het versterken en uitbreiden van structurele strategische, inhoudelijke samenwerkingen, met de Bibliotheek als zichtbare kernpartner in de keten van voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs.

¹ De opleidingen pedagogisch medewerker, onderwijsassistent, pabo en lerarenopleiding leiden studenten op tot een beroep waarbij een sleutelrol richting het kind vervuld wordt op het thema (voor)lezen.

Als onderdeel van het werkplan werken de Brabantse bibliotheken en Cubiss samen in het Leesoffensief Brabant: een gezamenlijk initiatief waarbinnen allerlei partijen extra inspanningen leveren om de leesvaardigheid van jeugd en jongeren te vergroten. Hiermee geven we tevens uitvoering aan de BNB-actieagenda.

Projectonderdelen + resultaten

Projectlijn 1.1 - Netwerk & beleid

1.1.1. Resultaat: Een innovatieve aanpak als verbreding en verdieping op de landelijke lijnen BoekStart en de Bibliotheek *op school*^{2,3}. Waar nodig wordt bestaand instrumentarium aangepast/aangevuld of wordt nieuw instrumentarium ontwikkeld.

Activiteiten

- Uitvoeren van tenminste één pilot op het gebied van meertaligheid, diversiteit en inclusie vanuit de bouwstenen beleid, expertise en collectie.
- Uitvoeren van tenminste één pilot binnen BoekStart, BoekStart in de Kinderopvang of BoekStartcoach rond mediaopvoeding en/of de inzet van digitale media.
- Uitvoeren van tenminste twee pilots binnen de Bibliotheek *op school* rond digitale geletterdheid, digitaal burgerschap en/of de inzet en invloed van digitale media en technologie zoals AI in relatie tot lezen.
- Uitvoeren van tenminste één pilot binnen de Bibliotheek *op school* in samenwerking met de pabo en/of de lerarenopleiding vo, waarbij onder andere aandacht is voor de toegang tot en het gebruik van de bibliotheekcollectie, het inzetten van leesactiviteiten binnen alle vakken op school en het creëren van een leescultuur op school.
- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het borgen van mediaopvoeding, digitale geletterdheid en digitaal burgerschap als doorgaande lijn binnen de bouwstenen van BoekStart, BoekStart in de Kinderopvang, BoekStartcoach en de Bibliotheek *op school* (po/vo/mbo/hbo).

1.1.2. Resultaat: Een sterk, duurzaam netwerk vanuit een meerjarige financiering rond het thema (digitale) geletterdheid, waarbij we onder meer samenwerken vanuit de [bestaande \(landelijke\) infrastructuur](#) op lokaal, provinciaal en landelijk niveau.

Activiteiten

- Implementeren, uitrollen, uitvoeren, coördineren en continueren van bestaande landelijke aanpakken rond (digitale) geletterdheid. Het gaat hier specifiek om BoekStart, de Bibliotheek *op school* (po/vo/mbo/hbo) en de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid⁴. Het gaat hierbij om (doorlopende) dienstverlening zoals onder andere:
 - Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het tot stand brengen van samenwerkingen met partners en stakeholders (lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk) rond onder andere leesbevordering, digitale geletterdheid, meertaligheid, gezinsaanpak geletterdheid en cultuureducatie en waar mogelijk elkaars dienstverlening versterken.
 - Vervullen van adviserende en vraagbaakrol op het gebied van leesbevordering, leesplezier, gezinsaanpak geletterdheid, mediaopvoeding en digitale geletterdheid voor bibliotheken en ketenpartners.
 - Begeleiden bij de aanvraag, inzet, uitvoering en evaluatie van impuls- en stimuleringsregelingen.

² De landelijke lijnen c.q. infrastructuur BoekStart en de Bibliotheek *op school*, inclusief onderdelen zoals De VoorleesExpress, DoorleesExpress, de Gemeentelijke Gezinsaanpak etc. behoren tot het programma 'Kunst van Lezen'. Dit programma is onderdeel van het Rijksoverheid actieprogramma 'Tel mee met Taal'. 'Kunst van Lezen' voeren wij provinciaal uit als (wettelijk) stelselpartner. Zie [organogram 'Kunst van Lezen en Tel mee met Taal'](#). Onze rol is het provinciaal implementeren, (verder) uitrollen, uitvoeren en duurzaam borgen van 'Kunst van Lezen' in kinderdagverblijven en het onderwijs via en met bibliotheken. De rol omvat continu doorlopende dienstverlening zoals advies- en accountmanagement, deelname aan landelijke expertisegroepen en ondersteuning van bibliotheken bij de inzet van de bouwstenen van de Bibliotheek *op school* (monitoring, netwerk & beleid etc.).

³ Op 12 mei 2022 heeft minister Wiersma van Primair en Voortgezet Onderwijs de [Kamerbrief Masterplan basisvaardigheden](#) aangeboden aan de Tweede Kamer. Hierin beschrijft hij de aanpak om de basisvaardigheden van leerlingen te verbeteren. Ook bibliotheken hebben hierin een rol, zeker met betrekking tot samenwerking met scholen. "[...] bibliotheken beschikken over expertise en collectie die de school kan verrijken. Een laagdrempelige toegang tot goede boeken en persoonlijke begeleiding, via onder andere de Bibliotheek op school, zorgen voor meer leesmotivatie, wat cruciaal is voor leesvaardigheid. Ook op het gebied van digitale geletterdheid kunnen bibliotheken de aanpak van de school versterken."

⁴ Meer informatie over [de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid](#).

- Ondersteunen bij de uitvoering van de bouwstenen binnen de landelijke lijnen BoekStart en Bibliotheek *op school* po, (v)mbo en pabo.
- Ondersteunen van bibliotheken die aan de slag gaan met de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. Hierbij leggen we de verbinding tussen het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid. Vanuit de extra incidentele provinciale middelen wordt ook in 2024 vanuit resultaatgebied 1 - in nauwe samenwerking met resultaatgebied 2 - een extra impuls en versnelling gegeven aan het thema gezinsaanpak⁵.
- Coördineren van en adviseren bij kwalitatief en kwantitatief onderzoek om inzicht te geven in de opbrengsten van de samenwerkingen en formuleren van vervolgstappen. Het gaat hierbij onder andere over de inzet van landelijke meetinstrumenten Monitor BoekStart en de Bibliotheek *op school* po en vo en de Bibliotheekmonitor (KB).
- Deelnemen in landelijke expertgroepen en POI-overleggen van bijvoorbeeld SPN, KB | Nationale Bibliotheek en VOB, waarin wij:
 - De Brabantse bibliotheken vertegenwoordigen;
 - Via kennisdeling landelijke/bovenlokale kennis doorvertalen naar lokale invulling;
 - Brabantse ontwikkelingen opschalen naar landelijke uitrol.
- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken in het kader van de subsidieregeling Masterplan Basisvaardigheden voor onderwijs en Bibliotheek.
- Coördineren en ondersteunen van de VoorleesExpress (2-8 jaar) en DoorleesExpress (8-12 jaar). Hierbij stimuleren en faciliteren we de provinciale netwerkvorming, samenwerking en kennisdeling door het organiseren van minimaal twee activiteiten of bijeenkomsten.
- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het inzetten van de kracht van verhalen als het gaat over het belang van (digitale) geletterdheid bij jeugd en jongeren. Dit doen we onder andere door het inzetten van storytelling waarbij we thematisch minstens twee verhalen maken met aandacht voor verschillende doelgroepen.
- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het inzichtelijk maken van hun meerwaarde en relevantie op het gebied van (digitale) geletterdheid richting partners, stakeholders en/of subsidieverstrekkers.

1.1.3. Resultaat: Een geborgde netwerksamenwerking, 'Leesoffensief Brabant', die het belang van (digitale) geletterdheid agendeert en prioriteert bij ketenpartners en stakeholders van de Bibliotheek en bijdraagt aan de strategische samenwerking op lokaal, regionaal en provinciaal niveau.

Activiteiten

Het Brabantse onderwijs, kinderopvang, gemeenten en bibliotheken werken vanuit het Leesoffensief Brabant samen aan een gezamenlijke aanpak waarin de krachten worden gebundeld op het vlak van taal- en leesbevordering om een goede leescultuur op school en in de kinderopvang te creëren. Om een leesaanpak in het onderwijs toekomstbestendig in te vullen is een professionele verdieping nodig in het onderwijs op het vlak van leesbevordering en leesontwikkeling. Een belangrijke basis ligt voor een deel in de aanpakken BoekStart en de Bibliotheek *op school*, maar er is meer nodig en daarom zetten we in op het coördineren en faciliteren van de volgende provinciale activiteiten:

- Vergroten van het aantal strategische allianties en de zichtbaarheid hiervan voor een sterkere en uitgebreidere ketenaanpak.
- Adviseren en ondersteunen bij het maken van beleidsafspraken met kinderopvang- en onderwijskoepels op regionaal en provinciaal niveau.
- Uitvoeren van een strategisch marketing- en communicatieplan in samenwerking met de Brabantse NetwerkBibliotheek voor het Leesoffensief Brabant met aandacht voor: inzicht in de opbrengsten en het effect van de inspanningen, profilering van lezen als basisvaardigheid, good practices, lokale en provinciale lobby, de positionering van de Bibliotheek en de meerwaarde van de ketenaanpak via bijvoorbeeld de LEA (Lokale Educatieve Agenda).

⁵ Voor meer informatie, zie het plan dat is opgesteld met betrekking tot de extra incidentele provinciale middelen.

- Organiseren van of bijdragen aan minimaal twee strategische sessies voor management en directie van Bibliotheek en onderwijs, beleidsambtenaren en politiek bestuurders rondom borging in visie en beleid, creëren en vergroten van het urgentiebesef bij partners en stakeholders, bestendigen van de relatiesamenwerking én structurele financiering van educatieve dienstverlening op het vlak van (digitale) geletterdheid.
- Doorontwikkelen en borgen van een infrastructuur voor deskundigheidsbevordering op het gebied van (digitale) geletterdheid in Brabant waarbij onder andere aandacht is voor de werving en opleiding van educatiemedewerkers en het collectief benutten van de beschikbare capaciteit en kennis binnen het netwerk.
- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij de professionalisering van leraren (in opleiding) in het voortgezet onderwijs op het gebied van leesbevordering, digitale geletterdheid en burgerschap. De inzet is om van iedere leraar een leesbevorderaar te maken door de kennis te borgen in een structurele aanpak op vo-scholen vanuit de bouwstenen beleid, collectie en expertise. (NB op het gebied van collecties gericht op jeugd & jongeren is een samenwerking met resultaatgebied 4)

Projectlijn 1.2 – Kennis & expertise

1.2.1 Resultaat: Aanpak kwaliteit & deskundigheid met minimaal acht activiteiten voor bibliotheekmedewerkers en -vrijwilligers op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Het gaat hierbij om het stimuleren van professionele groei in de samenwerking met ketenpartners en het vergroten van kennis, vaardigheid en expertise op het thema (digitale) geletterdheid. Daarnaast zorgt het voor meer slagkracht in de uitvoering binnen onder andere het Leesoffensief Brabant door toegenomen kennis en vaardigheden.

Activiteiten

- Adviseren en ondersteunen bij het bevorderen van professionaliteit, scholing en kennisdeling op verschillende niveaus, waarbij structurele aandacht is voor de aansluiting op het beschikbare aanbod voor bibliotheekmedewerker en -vrijwilliger. Waar nodig wordt bestaand aanbod aangepast dan wel aangevuld of wordt nieuw aanbod ontwikkeld dan wel ingekocht.
- Vergroten van de expertise en vakdeskundigheid van bibliotheekprofessionals door het ontwikkelen en uitvoeren van minimaal acht activiteiten op beleids- en uitvoerend niveau, bijvoorbeeld via trainingen, workshops, managerstraject Leiderschap in lezen, kennisdagen, de Kenniskaravaan, mini-masterclasses, webinars en e-learnings⁶.

1.2.2 Resultaat: Minimaal tien kennisdelingsbijeenkomsten en/of -dossiers voor bibliotheken ten behoeve van de dienstverlening van de Bibliotheek aan (voor- en vroegschool) onderwijs, waarbij de Bibliotheek wordt gepositioneerd als zichtbare kernpartner bij het stimuleren van de leesmotivatie en het leesplezier.

Activiteiten

- Organiseren van minimaal zeven vakinhoudelijke en strategische netwerk- of inspiratiebijeenkomsten in het kader van de samenwerking tussen bibliotheken en ketenpartners. Het gaat hierbij onder andere over de specialistenoverleggen, intervisie- en netwerkbijeenkomsten voor bibliotheekmedewerkers in de doelgroepen 0-6 jaar, 4-12 jaar en 12+ in het kader van taal én digitale geletterdheid en educatiemanagers. Hiermee stimuleren en faciliteren we tevens de provinciale netwerkvorming, samenwerking en kennisdeling.
- Uitvoeren van een doorlopende, activerende campagne over het belang en de urgentie van meer beleid op het gebied van (digitale) geletterdheid, leesmotivatie en leesplezier door het maken van minimaal drie publicaties, bijvoorbeeld het online magazine *Lees Lezer Leest!* waarbij aandacht is voor goede voorbeelden uit de bibliotheek- en onderwijspraktijk, storytelling en impact. Ondersteunen bij het inzetten van deze middelen.

⁶ Cubiss levert een bijdrage aan het ontwikkelen van cursussen/opleidingen die nodig zijn ten behoeve van de innovatie van lokale bibliotheken. hierin werken we waar mogelijk samen met de andere POI's). Cubiss vervult een aanjaagfunctie richting de bibliotheken voor de verdere uitrol en deelname eraan. Voor deelname aan trainingen door bibliotheekprofessionals wordt een eigen bijdrage gevraagd.

Projectlijn 1.3 – Programmering & activiteiten

1.3.1 Resultaat: Activiteitenprogramma om de Bibliotheek als zichtbare kernpartner te positioneren in de keten van voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs.

Activiteiten

- Concreet invulling geven aan de praktische uitvoering van activiteiten rond (digitale) geletterdheid in de Bibliotheek. Het gaat hierbij minimaal om:
 - Adviseren en ondersteunen van bibliotheken bij het aansluiten op vier landelijke campagnes en acties (digitale) geletterdheid, zoals De Nationale Voorleesdagen, Zomerlezen, Kinderboekenweek, De Boekenweek van Jongeren, Media Ukkie Dagen en de Week van de Mediawijsheid. Dit doen we in samenwerking met initiatiefnemers als de KB, CPNB, Stichting Lezen en Netwerk Mediawijsheid.
 - Coördineren van de voorrondes van De Nationale Voorleeswedstrijd, Read2Me! - de voorleeswedstrijd voor brugklassers - en de Pabo Voorleeswedstrijd, en het organiseren van een halve finale en drie provinciale finales voor deze voorleeswedstrijden.
 - Produceren van twee afleveringen van de kinderboekenpodcast Leesbeesten & Luistervinken inclusief instructie voor meer leesplezier in de klas.
 - Uitvoeren van minimaal één pilot met specifieke aandacht voor de verbinding tussen leesbevordering, jeugdliteratuur en de inzet van interactieve media.

Resultaatgebied 2: Basisvaardigheden voor Brabanders

Om mee te doen in de informatiesamenleving zijn basisvaardigheden zoals lezen en schrijven en digitale vaardigheden essentieel. Daarom is het noodzakelijk dat er kundige mensen, kwalitatief goed aanbod en laagdrempelige locaties zijn om Brabanders te helpen bij het opdoen of verbeteren van deze vaardigheden.

Uitdaging

Naar schatting hebben 1,8 miljoen Nederlanders van 16 tot en met 65 jaar moeite met lezen en schrijven. In Brabant gaat het om zo'n 170.000 mensen. Zo'n 2,5 miljoen Nederlanders van 16 tot en met 65 jaar hebben bovendien moeite met digitale vaardigheden, wat voor Brabant neerkomt op circa 275.000 mensen. Zij kunnen niet of nauwelijks overweg met digitale apparatuur en kunnen hierdoor gewenste informatie niet vinden óf aanleveren. Dit maakt het voor hen lastig om mee te doen in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Het brengt bovendien vaak andere problemen met zich mee, zoals schulden of een slechte gezondheid. Of het nu gaat om het vinden van een baan, contact met vrienden en familie of communicatie met de overheid: taalvaardigheid en digitale vaardigheden maken het leven makkelijker. Daarom blijven we ook in 2024 inzetten op het vergroten van de taalvaardigheid en digitale inclusie van Brabanders.

Doelgroep

- Primaire doelgroep: Brabantse bibliotheken.
- Secundaire doelgroep: samenwerkingspartners binnen de Brabantse (digi)taalnetwerken per arbeidsmarktregio en relevante bovenlokale/provinciale partners.
- Einddoelgroep: alle volwassen Brabanders die zich verder willen bekwamen op het gebied van basisvaardigheden, met een focus op taalvaardigheid en digitale vaardigheden.

Doelstellingen

Door structurele aandacht voor het belang, de noodzaak en de urgentie van voldoende basisvaardigheden - en voor wat de Bibliotheek en haar samenwerkingspartners hierin (kunnen) betekenen - dragen we actief bij aan het vergroten van de zelfredzaamheid van de volwassen Brabander. We zorgen hierbij voor een passend en toegankelijk aanbod gericht op basisvaardigheden voor Brabanders, met een focus op taal en digitale vaardigheden.

We bereiken dit door:

- Het zorgdragen voor een duurzame Brabantse infrastructuur met (gratis) toegang tot non-formele leertrajecten gericht op basisvaardigheden voor alle Brabanders, zowel binnen als buiten de Bibliotheek (eigen aanbod en doorverwijzen naar het aanbod van partners). We zorgen tevens voor een brede bekendheid van dit aanbod - bij eindgebruikers, partners én vindplaatsen - wat leidt tot een groot bereik van de doelgroep.⁷
- Het versterken en uitbreiden van de strategische samenwerkingen in de Brabantse arbeidsmarktregio's, met de Bibliotheek als zichtbare kernpartner, en duidelijkheid over ieders rol en verantwoordelijkheden binnen deze samenwerkingen. Dit resulteert erin dat alle partners eigenaarschap en verantwoordelijkheid voelen én tot actie overgaan.⁸

Projectonderdelen + resultaten

Projectlijn 2.1 – Netwerk & beleid

2.1.1 Resultaat: Een strategische integrale aanpak inclusief instrumenten gericht op het beschikbaar stellen van (gratis) toegankelijke leertrajecten op het gebied van Basisvaardigheden voor alle Brabanders die zich hier verder in willen bekwamen. Dit geldt zowel voor het eigen aanbod van de Bibliotheek als voor doorverwijzing naar het aanbod

⁷ De Brabantse bibliotheken zorgen in samenwerking met hun lokale/regionale partners voor de uitvoering van het beleid. Cubiss vervult hierbij een aanjagende, ondersteunende en/of faciliterende rol.

⁸ Cubiss ondersteunt en faciliteert de Brabantse bibliotheken bij het versterken en uitbouwen van de strategische samenwerkingsverbanden in hun werkgebied. Daarnaast legt zij waar wenselijk contact met provinciale en/of landelijke organisaties die van toegevoegde waarde kunnen zijn voor deze strategische samenwerkingsverbanden.

van partners. De focus ligt op taalvaardigheid en digitale vaardigheden, waarbij we rekening houden met een bredere context (gezondheid, gecijferdheid, armoedeproblematiek, etc.).

Activiteiten

- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het opstellen en vertellen van hun verhaal op het gebied van Basisvaardigheden (inclusief visie- en beleidsvorming), waarbij de (regie)rol en toegevoegde waarde van de Bibliotheek centraal staan en er aandacht is voor verschillende doelgroepen.
 - Het zo duidelijk en overzichtelijk mogelijk communiceren van alles wat de Brabantse bibliotheken doen op het gebied van Basisvaardigheden, zowel richting de eindgebruiker als richting samenwerkingspartners en stakeholders.
 - In nauwe samenwerking met de BNB werkgroep Branding wordt er in 2024 naar verwachting een vervolg gegeven aan de provinciale IDO-campagne uit 2022 en 2023.
 - We sluiten waar mogelijk en zinvol aan bij bestaande campagnes rond Basisvaardigheden (denk bv. aan de Week van het Lezen en Schrijven) en houden verder rekening met:
 - De steeds relevanter wordende verbinding tussen het IDO en het DigiTaalhuis, waarbij ook gekeken wordt naar overkoepelende concepten als Ontwikkelpleinen en Brede Informatiepunten.
 - De verbinding tussen het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid, bijvoorbeeld in het kader van de Gezinsaanpak. Vanuit de extra incidentele provinciale middelen wordt ook in 2024 vanuit resultaatgebied 2 - in nauwe samenwerking met resultaatgebied 1 - een extra impuls en versnelling gegeven aan dit thema.⁹
 - Een integrale aanpak op het gebied van Basisvaardigheden, waarbinnen - naast de focus op taal en digitaal - onder meer ook aandacht is voor gecijferdheid, gezondheid (denk hierbij zowel aan gezondheidsvaardigheden, positieve gezondheid als aan digitale gezondheidsvaardigheden) en financiën.
 - Ontwikkelingen/actualiteiten/kansen waar de Brabantse bibliotheken - bijvoorbeeld in gesprekken met hun gemeenten of samenwerkingspartners - op in kunnen spelen, om hun verhaal concreter te maken en meer kracht bij te zetten. Op deze manier wordt de Bibliotheek een (nog) professionelere en vanzelfsprekende partner.
 - De koppeling/raakvlakken tussen de thema's Basisvaardigheden en Leven lang ontwikkelen.
 - Het mogelijk afwijkende verhaal van de Brabantse bibliotheken die onderdeel uitmaken van een multidisciplinaire organisatie (MDO). Bijvoorbeeld als het gaat om aanvullende kansen op het gebied van kansengelijkheid, vanuit hun directe koppeling met creatieve disciplines.
- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij de doorontwikkeling van de DigiTaalhuizen en de IDO's, ten behoeve van het (verder) verduurzamen van de Brabantse infrastructuur op het gebied van Basisvaardigheden en het realiseren van een hoger bereik van de doelgroep. Ook hier gaat - in nauwe samenwerking met de BNB stuur- en werkgroep Basisvaardigheden - veel aandacht uit naar de steeds relevanter wordende verbinding tussen het IDO en het DigiTaalhuis en overkoepelende concepten als het Ontwikkelplein.
- Inzichtelijk maken wat de impact is van de inspanningen op het gebied van Basisvaardigheden, o.a. door het inzetten van storytelling. Waar mogelijk en zinvol zetten we onderzoek in om focus aan te brengen en om het verhaal van de Bibliotheek verder te onderbouwen en kracht bij te zetten.
- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het inzichtelijk maken van hun meerwaarde en relevantie op het gebied van het thema Basisvaardigheden richting subsidieverstrekkers.

2.1.2 Resultaat: Een sterk, duurzaam netwerk rond het thema Basisvaardigheden (per arbeidsmarktregio en provinciaal, met aandacht voor relevante bovenlokale partners, zoals VNO-NCW).

⁹ Voor meer informatie, zie het plan dat is opgesteld met betrekking tot de extra incidentele provinciale middelen.

Activiteiten

- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het tot stand brengen van samenwerkingen met partners en stakeholders (lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk).
- Creëren, faciliteren en onderhouden van een goede informatie-, kennisdeling- en afstemmingsstructuur, op verschillende niveaus (onder meer op arbeidsmarktregio-niveau). Dit gebeurt onder meer vanuit het Brabantse kennisnetwerk Basisvaardigheden.
- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het zorgdragen voor een goede onderlinge afstemming en concrete afspraken over en sturing op rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen gezamenlijke plannen. Het gaat hierbij om focus op eigenaarschap en verantwoordelijkheid bij alle samenwerkingspartners, ook om ervoor te zorgen dat we snel en adequaat kunnen acteren.
 - We begeleiden praktische werksessies waarin samenwerkingspartners binnen de DigiTaalhuizen en de IDO's met elkaar in gesprek gaan om zo tot concrete gezamenlijke afspraken te komen. Hierbij kan ook de training 'Samenwerken in een netwerk' ingezet worden.
 - We creëren inzicht in de rollen die de Bibliotheek op zich kan nemen binnen samenwerkingsverbanden binnen het sociaal domein. Ook maken we inzichtelijk in welke situaties welke rol het meest geschikt is.
 - We creëren inzicht in de financieringsstromen binnen de vijf Brabantse arbeidsmarktregio's. Wat wordt waar vanuit welke subsidiestromen gefinancierd? En hoe kunnen we hierin vanuit de verschillende Brabantse arbeidsmarktregio's van elkaar leren?

Projectlijn 2.2 – Kennis & expertise

2.2.1 Resultaat: Deskundigheidsbevordering¹⁰ van bibliotheekmedewerkers en -vrijwilligers om hen toe te rusten om burgers te adviseren, te ondersteunen en gericht door te verwijzen op het gebied van Basisvaardigheden. We zorgen hiermee voor duurzaam inzetbare en goed gekwalificeerde medewerkers en voor betrouwbare dienstverlening op haalbare afstand voor iedere Brabander.

Activiteiten

- Structurele aandacht voor de aansluiting van het beschikbare opleidingsaanbod op de wensen en behoeften van de bibliotheekmedewerker en -vrijwilliger. Waar nodig wordt bestaand aanbod aangepast c.q. aangevuld of wordt nieuw aanbod ontwikkeld c.q. ingekocht.
 - Het vraagstuk met betrekking tot bemensing (van IDO's en/of DigiTaalhuizen) door betaalde krachten of vrijwilligers - of een combinatie hiervan - is nog steeds relevant. Hier zal in 2024 dus hernieuwde aandacht aan worden besteed.
 - We zorgen voor inzicht in het beschikbare aanbod op het gebied van deskundigheidsbevordering, zowel vanuit Cubiss als vanuit andere relevante organisaties.
- Uitvoeren van deskundigheidsbevorderingstrajecten voor tenminste 85% van de Brabantse bibliotheken, inclusief het zorgdragen voor de Brabantse uitvoering van landelijke opleidingstrajecten. Denk aan de vaardigheidstrainingen vanuit het landelijke programma Digitale inclusie, waarbij de focus in 2024 veelal zal liggen op thema's als privacy, intervisie, samenwerking en verdere verdieping.
- Zorgdragen voor bekendheid van de Brabantse bibliotheken met het Trefpunt Leermiddelen, een interactieve catalogus waarin de beschikbare leermiddelen op het gebied van Basisvaardigheden terug te vinden zijn, zowel landelijk ingekocht als overig educatief aanbod.
 - Ook organiseren/faciliteren we de onderlinge uitwisseling tussen de Brabantse bibliotheken op het gebied van het beschikbare aanbod en hun ervaringen hiermee.

2.2.2 Resultaat: Structurele kennisdeling en -uitwisseling op verschillende niveaus, met een focus op het delen van verhalen/ervaringen, best practices, toolkits, landelijke ontwikkelingen en geleerde lessen.

¹⁰ Cubiss levert een bijdrage aan het ontwikkelen van cursussen/opleidingen die nodig zijn ten behoeve van de innovatie van lokale bibliotheken op het gebied van Basisvaardigheden (hierin werken we waar mogelijk samen met de andere POI's). Cubiss vervult een aanjaagfunctie richting de bibliotheken voor de verdere uitrol en deelname eraan. Er wordt een eigen bijdrage gevraagd voor de deelname van de bibliotheekmedewerker of -vrijwilliger.

Activiteiten

- Coördineren, organiseren en faciliteren van een overlegstructuur op het gebied van Basisvaardigheden. Dit gebeurt onder meer vanuit het Brabantse kennisnetwerk Basisvaardigheden.
- Implementeren, (verder) uitrollen, uitvoeren, coördineren en duurzaam borgen van de landelijke programma's de Bibliotheek en Basisvaardigheden en Digitale inclusie (inclusief de samenwerking met de Belastingdienst en Dienst Toeslagen) in Brabant. We fungeren hierin als schakel tussen landelijke ontwikkelingen en lokaal/regionaal beleid.
 - Adviseren en ondersteunen bij de uitvoering van de landelijke programma's de Bibliotheek en Basisvaardigheden en Digitale inclusie (inclusief vraagbaakfunctie).
 - Coördineren van en adviseren bij kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Het gaat hierbij onder andere over de inzet van landelijke meetinstrumenten als de KB Bibliotheekmonitor en outputregistratietool.
 - Deelnemen aan landelijke werkgroepen en POI-overleggen, waarin wij:
 - De Brabantse bibliotheken vertegenwoordigen;
 - Via kennisdeling landelijke/bovenlokale kennis doorvertalen naar lokale invulling;
 - Brabantse ontwikkelingen opschalen naar landelijke uitrol.
- Organiseren van tenminste vijf kennisdelingsbijeenkomsten rond specifieke thema's en/of gericht op specifieke doelgroepen of - desgewenst - een bijdrage leveren aan netwerk- en kennisdelingsbijeenkomsten van de Brabantse bibliotheken en hun partners. Denk aan regionale en/of (inter)provinciale bijeenkomsten voor Taalhuis- en taalnetwerkcoördinatoren, regiobijeenkomsten in samenwerking met de Belastingdienst en Dienst Toeslagen en kennisdelingsbijeenkomsten rond digitale inclusie, kansengelijkheid of een hoger bereik van de doelgroep.
- Opleveren van tenminste drie communicatie-uitingen (publicaties, artikelen, blogs, enzovoorts) rond relevante thema's op het gebied van Basisvaardigheden.
- Up-to-date houden en onder de aandacht blijven brengen van het Kennisplein.¹¹

Projectlijn 2.3 – Programmering & activiteiten

2.3.1 Resultaat: Een innovatief producten-, diensten- en activiteitenprogramma dat de Bibliotheek als zichtbare kernpartner positioneert in de (digi)taalnetwerken in de Brabantse arbeidsmarktregio's.

Activiteiten

- Structurele aandacht voor de aansluiting van het beschikbare aanbod op de wensen en behoeften van de eindgebruiker. Waar nodig wordt bestaand aanbod aangepast c.q. aangevuld of wordt nieuw aanbod ontwikkeld c.q. ingekocht.
- Deelnemen aan of aanhaken bij landelijke initiatieven om zo krachten te bundelen. Denk aan Tel mee met Taal en het Expertisecentrum Basisvaardigheden.
- Zorgdragen voor de provinciale uitrol van landelijke campagnes en aanpakken (denk aan de Week van het Lezen en Schrijven).
- Het waar mogelijk en zinvol Brabantbreed opschalen van succesvolle lokale initiatieven en methodes, zodat het gehele Brabantse netwerk hiervan kan profiteren. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de stuur- en werkgroep Basisvaardigheden vanuit de BNB-actieagenda.
- Structurele aandacht voor het onder de aandacht brengen van het aanbod van de Bibliotheek op het gebied van basisvaardigheden bij intermediairs, samenwerkingspartners en de eindgebruiker. We kijken hierbij naar een breed scala aan vindplaatsen en toeleiders, waaronder werkgevers.
- Structurele aandacht voor het stimuleren van het gebruik van het aanbod van de Bibliotheek op het gebied van basisvaardigheden door de eindgebruiker om zo een hoger bereik van de doelgroep te realiseren. Het gaat hierbij om een zo groot mogelijk bereik, dus om een breed scala aan doelgroepen.

¹¹ Verzamel pagina met een overzicht van relevante en inspirerende nieuwsbrieven en websites rond de thema's Basisvaardigheden, Leven lang ontwikkelen, Lezen & Digitale geletterdheid.

Resultaatgebied 3: Een leven lang ontwikkelen voor Brabanders

Om blijvend inzetbaar te zijn in veranderende tijden is het van essentieel belang dat we activiteiten en programma's ontwikkelen en beschikbaar stellen, waarmee we zelfredzame volwassen Brabanders stimuleren en in staat stellen zich hun leven lang te (blijven) ontwikkelen.

Uitdaging

De noodzaak van een leven lang ontwikkelen wordt op verschillende manieren gemotiveerd. De maatschappij verandert razendsnel en dit lijkt steeds sneller te gaan. Daarom is het noodzakelijk dat mensen nieuwe vaardigheden aanleren, waaronder denkvaardigheden, samengestelde vaardigheden, leer-voorwaardelijke vaardigheden en vakspecifieke vaardigheden (nieuwe categorisering vaardigheden, SLO). Voor iedereen is het van belang blijvend te kunnen meedoen in de samenleving. Duurzame inzetbaarheid is een must. Iedereen dient dan ook de kansen te kunnen benutten die binnen handbereik zijn. Hier is goede ondersteuning voor nodig van kwalitatief opgeleide professionals. Al meer dan honderd jaar is een leven lang ontwikkelen een van de leidende beginselen van het bibliotheekwerk. Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie is in 2015 expliciet genoemd in de Wsob als kerntaak van de Bibliotheek. Daarom blijven we ook in 2024 inzetten op goed geïnformeerde, kritische Brabantse burgers en een inclusieve Brabantse samenleving.

Doelgroep

- Primaire doelgroep: Brabantse bibliotheken.
- Secundaire doelgroep: samenwerkingspartners, zowel lokaal, regionaal als provinciaal.
- Einddoelgroep: alle volwassen Brabanders die zich hun leven lang willen blijven ontwikkelen.

Doelstellingen

In de transitie van klassieke Bibliotheek naar maatschappelijk-educatieve Bibliotheek zijn al grote stappen gezet. De komende jaren is het noodzaak om gezamenlijk verder invulling te geven aan de brede informatiefunctie van de Bibliotheek en ervoor te zorgen dat alle Brabanders weten dat zij bij de Bibliotheek terecht kunnen voor hun ontwikkeling, voor ontmoeting en ontspanning en voor informatie en debat over relevante maatschappelijke thema's.

We bereiken dit door:

- Het ondersteunen van de Brabantse bibliotheken op het gebied van visie, inhoud en beleid met betrekking tot de maatschappelijk-educatieve Bibliotheek en bij het verder uitbouwen en verbeteren van hun functie als leeromgeving.
- Het gezamenlijk positioneren van de Brabantse bibliotheken als non-formele en informele leeromgeving, als actieve partner in een leven lang ontwikkelen én als expert op het gebied van het begrijpen, structureren en wegen van informatie. Dit alles om bij te dragen aan goed geïnformeerde, kritische Brabanders en een inclusieve Brabantse samenleving.
- Het zorgdragen voor een duurzame Brabantse infrastructuur met in elke Bibliotheek een - fysieke en/of digitale - (leer)omgeving waar volwassen Brabanders terecht kunnen voor hun ontwikkeling, voor ontmoeting en ontspanning en voor informatie en debat/dialog over relevante maatschappelijke thema's.

Projectonderdelen + resultaten

Projectlijn 3.1 – Netwerk & beleid

- 3.1.1 Resultaat:** Een strategische integrale aanpak inclusief instrumenten ten behoeve van de positionering van de Brabantse bibliotheken als non-formele en informele leeromgeving - zowel fysiek als digitaal - en als actieve partner in een leven lang ontwikkelen en expert op het gebied van het begrijpen, structureren en wegen van informatie.

Activiteiten

- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het opstellen en vertellen van hun verhaal op het gebied van een Leven lang ontwikkelen, waarbij de toegevoegde waarde van de Bibliotheek centraal staat en aandacht is voor verschillende doelgroepen (zeker ook de interne doelgroep).
 - We werken hierin nauw samen met de BNB stuur- en werkgroep Leven lang ontwikkelen en met de BNB werkgroep Branding.
 - We sluiten waar mogelijk en zinvol aan bij bestaande campagnes rond een leven lang ontwikkelen en houden verder rekening met:
 - De verbinding tussen digitale geletterdheid, digitale inclusie en digitaal burgerschap.
 - Vanuit de extra incidentele provinciale middelen wordt vanuit resultaatgebied 3 ook in 2024 een extra impuls en versnelling gegeven aan het thema Digitaal burgerschap, met speciale aandacht voor Digitaal leiderschap.¹²
 - De koppeling/raakvlakken tussen de thema's Leven lang ontwikkelen en Basisvaardigheden, bijvoorbeeld als het gaat over overkoepelende concepten als het Ontwikkelplein.
 - De koppeling met het project 'samen groeien', aangezien Leven lang ontwikkelen een belangrijk thema is in de groei van 4 miljoen leden naar 8 miljoen verbonden gebruikers.
 - Het mogelijk afwijkende verhaal van de Brabantse bibliotheken die onderdeel uitmaken van een multidisciplinaire organisatie (MDO). Bijvoorbeeld als het gaat om aanvullende kansen op het gebied van kansengelijkheid, vanuit hun directe koppeling met creatieve disciplines.
- Inzichtelijk maken wat de impact is van de inspanningen op het gebied van Leven lang ontwikkelen, onder andere door het inzetten van storytelling. Waar mogelijk en zinvol zetten we onderzoek in om focus aan te brengen en om het verhaal van de Bibliotheek verder te onderbouwen en kracht bij te zetten.
- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het inzichtelijk maken van hun meerwaarde en relevantie op het gebied van het thema Leven lang ontwikkelen richting subsidieverstrekkers.

3.1.2 Resultaat: Een sterk, duurzaam netwerk rond het thema Leven lang ontwikkelen.

Activiteiten

- Adviseren en ondersteunen van de Brabantse bibliotheken bij het tot stand brengen van samenwerkingen met partners en stakeholders (lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk).¹³
- Creëren, faciliteren en onderhouden van een goede informatie-, kennisdeling- en afstemmingsstructuur, op verschillende niveaus. Dit gebeurt onder meer vanuit het Brabantse kennisnetwerk Leven lang ontwikkelen.

Projectlijn 3.2 – Kennis & expertise

3.2.1 Resultaat: Deskundigheidsbevordering¹⁴ van bibliotheekmedewerkers en -vrijwilligers om hen toe te rusten om de informatiefunctie van de Bibliotheek zo goed mogelijk uit te oefenen (denk aan programmering rond actuele thema's, ontmoeting en debat). We zorgen hiermee voor duurzaam inzetbare en goed gekwalificeerde medewerkers en voor betrouwbare dienstverlening op haalbare afstand voor iedere Brabander.

Activiteiten

- Structurele aandacht voor de aansluiting van het beschikbare opleidingsaanbod op de wensen en behoeften van de bibliotheekmedewerker en -vrijwilliger. Waar nodig wordt bestaand aanbod aangepast c.q. aangevuld of wordt nieuw aanbod ontwikkeld c.q. ingekocht.

¹² Voor meer informatie, zie het plan dat is opgesteld met betrekking tot de extra incidentele provinciale middelen.

¹³ Cubiss richt zich hierbij op provinciale/overkoepelende organisaties als Brabant Kennis, PON, universiteiten en andere kennisinstellingen.

¹⁴ Cubiss levert een bijdrage aan het ontwikkelen van cursussen/opleidingen die nodig zijn ten behoeve van de innovatie van lokale bibliotheken op het gebied van een leven lang ontwikkelen (hierin werken we waar mogelijk samen met de andere POI's). Cubiss vervult een aanjaagfunctie richting de bibliotheken voor de verdere uitrol en deelname eraan. Er wordt een eigen bijdrage gevraagd voor de deelname van de bibliotheekmedewerker of -vrijwilliger.

- We bieden de Brabantse bibliotheken in 2024 onder andere deskundigheidsbevorderingstrajecten aan op het gebied van begeleidingsethiek, verandermanagement en programmeren.
- Uitvoeren van deskundigheidsbevorderingstrajecten voor tenminste 70% van de Brabantse bibliotheken, inclusief het zorgdragen voor de Brabantse uitvoering van landelijke opleidingstrajecten. Denk bijvoorbeeld aan de deskundigheidsbevordering rond de Theory of change vanuit de landelijke programmalijn Digitaal burgerschap, de landelijke Leergang Programmeren en thema's als begeleidingsethiek.
- Zorgdragen voor bekendheid van de Brabantse bibliotheken met landelijke educatieve programma's en beschikbare ondersteuning van landelijke leveranciers. Dit geldt ook voor beschikbare subsidiemogelijkheden en/of regelingen op het gebied van Leven lang ontwikkelen.

3.2.2 Resultaat: Structurele kennisdeling en -uitwisseling op verschillende niveaus, met een focus op het delen van verhalen/ervaringen, best practices, toolkits, landelijke ontwikkelingen en geleerde lessen.

Activiteiten

- Coördineren, organiseren en faciliteren van een overlegstructuur op het gebied van een leven lang ontwikkelen. Dit gebeurt onder meer vanuit het Brabantse kennisnetwerk Leven lang ontwikkelen.
- Implementeren, (verder) uitrollen, uitvoeren, coördineren en duurzaam borgen van het landelijke programma Persoonlijke ontwikkeling en de landelijke programmalijn Digitaal burgerschap in Brabant. We fungeren hierin als schakel tussen landelijke ontwikkelingen en lokaal/regionaal beleid.
 - Adviseren en ondersteunen bij de uitvoering van het landelijke programma Persoonlijke ontwikkeling en de landelijke programmalijn Digitaal burgerschap (inclusief vraagbaakfunctie).
 - Coördineren van en adviseren bij kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Het gaat hierbij onder andere over de inzet van landelijke meetinstrumenten als de KB Bibliotheekmonitor.
 - Deelnemen aan landelijke werkgroepen en POI-overleggen, waarin wij:
 - de Brabantse bibliotheken vertegenwoordigen.
 - via kennisdeling landelijke/bovenlokale kennis doorvertalen naar lokale invulling.
 - Brabantse ontwikkelingen opschalen naar landelijke uitrol.
- Organiseren van tenminste vijf kennisdelingsbijeenkomsten rond specifieke thema's en/of gericht op specifieke doelgroepen of - desgewenst - een bijdrage leveren aan netwerk- en kennisdelingsbijeenkomsten van de Brabantse bibliotheken en hun partners. Denk bijvoorbeeld aan regionale en/of (inter)provinciale bijeenkomsten voor specialisten Leven lang ontwikkelen, programmamakers en community librarians en kennisdelingsbijeenkomsten rond burgerschap, democratie, SDG's en kansengelijkheid.
- Opleveren van tenminste drie communicatie-uitingen (publicaties, artikelen, blogs, enzovoorts) rond relevante thema's op het gebied van Leven lang ontwikkelen.
- Up-to-date houden en onder de aandacht blijven brengen van het Kennisplein.¹⁵

Projectlijn 3.3 – Programmering & activiteiten

3.3.1 Resultaat: Een innovatief producten-, diensten- en activiteitenprogramma dat de Bibliotheek positioneert als non-formele leeromgeving - zowel fysiek als digitaal - en als actieve partner in een leven lang ontwikkelen en expert op het gebied van het begrijpen, structureren en wegen van informatie.

Activiteiten

- Structurele aandacht voor de aansluiting van het beschikbare aanbod op de wensen en behoeften van de eindgebruiker. Waar nodig wordt bestaand aanbod aangepast c.q. aangevuld of wordt nieuw aanbod ontwikkeld c.q. ingekocht.
- Binnen het thema democratie en burgerschap - in de Bibliotheek worden burgers uitgedaagd om buiten hun bubbels te stappen en op een veilige manier hun perspectieven met anderen te

¹⁵ Verzamelpagina met een overzicht van relevante en inspirerende nieuwsbrieven en websites rond de thema's Basisvaardigheden, Leven lang ontwikkelen, Lezen & Digitale geletterdheid.

delen; ze leren hun standpunten te verkondigen, maar ook om naar de ander te luisteren – zetten we in 2024 in op de sub-thema's vrijheid, burgerschap, democratie en desinformatie. Waar mogelijk wordt een link gelegd met andere hoofdthema's zoals digitaal burgerschap en de SDG's.

- De interactieve tool '*Jouw Leven Als*' wordt in 2024 verder uitgerold.
- Zorgdragen voor de provinciale uitrol van landelijke campagnes en aanpakken.
- We blijven ook in 2024 structureel samenwerken met ProBiblio en Rijnbrink.
- Het waar mogelijk en zinvol Brabantbreed opschalen van succesvolle lokale initiatieven en methodes, zodat het gehele Brabantse netwerk hiervan kan profiteren. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de stuur- en werkgroep Leven lang ontwikkelen vanuit de BNB actieagenda.
- Structurele aandacht voor het onder de aandacht brengen van het aanbod van de Bibliotheek op het gebied van een Leven lang ontwikkelen bij intermediairs, samenwerkingspartners en de eindgebruiker.
- Structurele aandacht voor het stimuleren van het gebruik van het aanbod van de Bibliotheek op het gebied van een Leven lang ontwikkelen door de eindgebruiker om zo een hoger bereik van de doelgroep te realiseren. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de BNB stuur- en werkgroep leven lang ontwikkelen en het project 'samen groeien'.

Resultaatgebied 4: Brabantse bibliotheken zijn een krachtige basisvoorziening

Een sterk netwerk van bibliotheken draagt krachtig bij aan een open, vaardige en inclusieve Brabantse samenleving.

Cubiss vindt dat iedereen moet kunnen meedoen. Onder iedereen verstaan we ook nadrukkelijk groepen die nu niet vanzelfsprekend meedoen. Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid vormen een belangrijke onderlegger onder vele activiteiten die Cubiss initieert en ondersteunt.

Cubiss ondersteunt organisaties om een robuuste Bibliotheek te zijn en te blijven. Een robuuste Bibliotheek is een organisatie die voldoende wendbaar kan reageren op de behoeften van het publiek, de wensen van subsidiegevers en ontwikkelingen op technologisch gebied. Bovendien is een robuuste Bibliotheek voldoende weerbaar om onder wisselende omstandigheden continuïteit te bieden¹⁶.

Vanuit resultaatgebied 4: Brabantse bibliotheken zijn een krachtige basisvoorziening, draagt Cubiss bij aan de doelstelling om bibliotheken wendbaar en weerbaar te houden. Dit doen we in samenwerking met bibliotheekorganisaties, lokale en landelijke organisaties en in relatie tot de BNB actieagenda 2021-2024. We werken toe naar sterke Brabantse bibliotheekorganisaties en -professionals die samenwerken en samen bouwen aan een toekomstbestendig, relevant en vitaal Brabants bibliotheeknetwerk.

Uitdaging

Bibliotheken bevinden zich midden in een maatschappelijk krachtenveld met toenemende complexiteit. Dat vraagt om bibliotheekorganisaties die voldoende wendbaar en weerbaar zijn om in dit krachtenveld bij te blijven dragen aan de actuele lokale maatschappelijke opgaven.

Onder meer de toenemende digitalisering vraagt om specifieke kennis en vaardigheden van bibliotheken en bibliotheekmedewerkers. Digitaliseringsvraagstukken zijn vaak groter dan een individuele Bibliotheek kan omvatten. Samenwerking en bundelen van kennis is hier noodzaak.

Ook bibliotheken begeven zich als werkgever op een krappe arbeidsmarkt die steeds diverser wordt. Een vooruitstrevend HR-beleid en aandacht voor diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid zijn voorwaardelijk om ook als werkgever aantrekkelijk te blijven.

Subsidiegevers en fondsen vragen in toenemende mate naar inhoudelijke verantwoording van hun bijdragen. Onder meer het sturen op impact en het aantonen van maatschappelijke 'return on investment' vraagt van bibliotheken een robuuste organisatie die als volwaardige gesprekspartner dit soort vraagstukken kan beantwoorden.

Om bij te blijven dragen aan de actuele, lokale, maatschappelijke opgaven is het noodzakelijk dat bibliotheken hun doelgroepen blijven bereiken en waar mogelijk uitbreiden. De Bibliotheek streeft naar een omslag van 4 miljoen leden naar 8 miljoen verbonden gebruikers. Dit vergt, naast een organisatorische aanpak, doorlopende aandacht voor marketing en communicatie voor zeer diverse doelgroepen.

Doelgroep

- Primaire doelgroep: de Brabantse Netwerkbibliotheek, dus het samenwerkingsverband van de Brabantse bibliotheken en Cubiss.
- Secundaire doelgroep: maatschappelijke en educatieve samenwerkingspartners, plus gemeenten en provincie.

¹⁶ De robuuste bibliotheek, Gids richting een toekomstgerichte, Bibliotheek in elke gemeente, Cor Wijn, Bastiaan Vinkenburg, Bureau Beerenschot, 7 juni 2023.

Doelstelling

We beogen een toekomstbestendig, relevant en vitaal Brabants bibliotheeknetwerk. In 2024 zorgen we voor het onderhoud van het netwerk van Brabantse basisbibliotheken en kennisdeling vanuit het landelijke en Brabantse bibliotheekwezen.

We richten ons op het creëren en versterken van inclusieve en robuuste bibliotheekorganisaties met voldoende slagkracht en middelen om structureel bij te dragen aan de actuele lokale maatschappelijke opgaven. Om dit te realiseren initieert, adviseert en faciliteert Cubiss vanuit resultaatgebied 4: Brabantse bibliotheken zijn een krachtige basisvoorziening, de samenwerking tussen bibliotheken onderling op de volgende thema's:

- Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid
- HR
- Marketing en communicatie
- Organisatie
- Financiën
- Collectie

Doelen

- Het Brabantse netwerk werkt krachtig samen met alle relevante stakeholders en partners, waardoor de Bibliotheek in de beeldvorming van de partners een vanzelfsprekende kernpartner is die bijdraagt aan de maatschappelijke lokale opgaven.
- Alle Brabantse bibliotheken beschikken over voldoende en goed gekwalificeerd personeel en vrijwilligers waardoor zij garant kunnen staan voor kwaliteit en continuïteit.
- De Brabantse bibliotheken werken onderling in toenemende mate samen op verschillende thema's en producten.
- Bibliotheken bieden een divers aanbod van producten en diensten waarin nadrukkelijk alle Brabanders zich herkennen.

Projectonderdelen + resultaten

4.1 Thema: *Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid*

4.1.1 Resultaat: De Brabantse Bibliotheek is een herkenbare plek voor *alle* Brabanders.

Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid vormen een belangrijke onderlegger onder vele activiteiten die Cubiss initieert en ondersteunt. Vandaar dat wij kiezen voor een integrale aanpak van dit thema als verbinding over andere thema's.

Activiteiten

- Focus: We ondersteunen Brabantse bibliotheken bij het implementeren en borgen van een gezamenlijke visie op diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid.
- We adviseren, coördineren, verbinden en ondersteunen rondom initiatieven en activiteiten die gericht zijn op bevordering van diversiteit in het personeelsbestand.
- We adviseren, coördineren, verbinden en ondersteunen initiatieven en activiteiten die gericht zijn op een inclusieve en toegankelijke collectie voor alle Brabanders.

4.2 Thema: *HR*

4.2.1 Resultaat: Een verbeterde innovatieve HR-infrastructuur, waarin voor alle bibliotheken vernieuwde HR-capaciteit en -kennis beschikbaar is.

Activiteiten

- Focus: We versterken de Brabantse bibliotheken in het gezamenlijk positioneren als aantrekkelijk werkgever door middel van het doen van onderzoek en het samen ontwikkelen en inzetten van HR-interventies die dit doel ondersteunen. Daarbij willen we als sector toegankelijk en inclusief zijn.
- Adviseren, coördineren en ondersteunen rondom de uitrol van het landelijke ontwikkelde innovatieve HR-beleid op strategisch en tactisch niveau binnen bibliotheken en het organiseren van kennisdeling tussen bibliotheken.

- Adviseren en ondersteunen van bibliotheken als het gaat om het (samen)werken met vrijwilligers. Cubiss coördineert het groeiende netwerk van vrijwilligerscoördinatoren en zorgt voor kennisdeling richting deze groep. We pakken jaarlijks enkele thema's gezamenlijk op en gaan aan de slag met ten minste één pilot.
- Adviseren en ondersteunen van teamontwikkeling.
- Aanbieden van inhoudelijke expertise, mede organiseren van thema bijeenkomst(en) en het duiden en promoten van het in samenwerking met de VOB te ontwikkelen programma rondom leiderschap bij de Brabantse bibliotheken.

4.3 Thema: Marketing en Communicatie

4.3.1 Resultaat: Een krachtige positionering van de bibliotheken in de Brabantse samenleving waaruit de bijdrage aan maatschappelijke opgaven spreekt.

Activiteiten

- Focus: We ondersteunen, adviseren en bevorderen kennisdeling met betrekking tot integrale klantbenadering. Vanuit de extra incidentele provinciale middelen wordt in 2023 en 2024 een extra impuls en versnelling gegeven aan het thema integrale klantbenadering.
- Initiëren, adviseren en ondersteunen van een gezamenlijke aanpak op stakeholdermanagement en positionering.
- Doorontwikkelen van de kennisdeling en samenwerking rondom bibliotheekwerk binnen MDO's op basis van een gezamenlijke visie.

4.4 Thema: Organisatie

4.4.1 Resultaat: Een robuuste Bibliotheek met een organisatorisch gezonde basis

Activiteiten

- In 2023 verscheen het rapport 'De robuuste bibliotheek, Gids richting een toekomstgerichte, Bibliotheek in elke gemeente' van Cor Wijn, Bastiaan Vinkenburg, Bureau Beerenschot. Dit rapport biedt relevante handvatten voor de relatie tussen gemeenten en bibliotheekorganisaties. In samenwerking met het Brabantse bibliotheeknetwerk vertaalt Cubiss dit rapport naar concrete stappen op weg naar de robuuste Bibliotheek.
- Het meten, visualiseren en sturen op impact neemt een steeds belangrijkere rol in de ontwikkeling van activiteiten van bibliotheekorganisaties. Cubiss ondersteunt, adviseert en deelt kennis rondom het meten van impact over de gehele breedte.
- We ondersteunen, adviseren en bevorderen kennisdeling met betrekking tot ICT-vraagstukken die overstijgend zijn aan individuele organisaties. Denk aan vraagstukken rondom:
 - datagericht werken om de juiste keuzes binnen onze doelgroepen te maken.
 - databeveiliging, privacy en AVG.
 - systeemarchitectuur, systeemkeuze en systeembeheer.
- We creëren, faciliteren en onderhouden een goede informatie-, kennisdeling- en afstemmingsstructuur, op verschillende niveaus, rondom bovenstaande ICT-vraagstukken. We onderzoeken de inzet van een gezamenlijke ICT-werkgroep om deze vraagstukken te benaderen.

4.5 Thema: Financiën

4.5.1 Resultaat: Een robuuste Bibliotheek met een financieel gezonde basis.

Activiteiten

- We ondersteunen, adviseren en bevorderen kennisdeling op het gebied van financiën en bedrijfsvoering, waaronder financiering, fondsenwerving en controlling.
- We ondersteunen bibliotheken in overstijgende financieringsvormen als de SPUK-regeling, in samenwerking met partners.
- We creëren, faciliteren en onderhouden een goede informatie-, kennisdeling- en afstemmingsstructuur, op verschillende niveaus, rondom vraagstukken op bovenstaande gebieden.

4.6 Thema: Collectie

4.6.1 Resultaat: Een innovatieve aanpak rondom collectiebeleid.

Activiteiten

- We adviseren, coördineren, verbinden en ondersteunen initiatieven en activiteiten die gericht zijn op een inclusieve en toegankelijke collectie. We ondersteunen en adviseren hierin partners specifiek in ontwikkeling van collecties gericht op jeugd en jongeren.
- We creëren, faciliteren en onderhouden een goede informatie-, kennisdelings- en afstemmingsstructuur rondom het borgen van collectie-kennis en het toepassen daarvan op de Bibliotheek als kenniscentrum. Iedere bibliotheekmedewerker zou een passie voor de collectie moeten hebben.

Resultaatgebied 5: Interbibliothecair leenverkeer

De logistieke dienstverlening die Cubiss uitvoert zorgt ervoor dat de fysieke werken tussen Brabantse bibliotheken, servicepunten, pick-up punten en scholen worden vervoerd.

Uitdaging

Op dit moment is er een trend waarneembaar waarin we zien dat de collecties van Brabantse bibliotheken krimpen. Dit is een gevolg van ontwikkelingen in de maatschappij, krimpende budgetten, veranderend leesgedrag, beschikbaarheid van online leesbronnen en van lokale beleidskeuzes. Dit zorgt ervoor dat er meer transportbewegingen noodzakelijk zijn in het Brabantse bibliotheeknetwerk. Het is dan ook de uitdaging van Cubiss om te anticiperen op deze trend en te sturen op andere ontwikkelingen in de bibliotheeklogistiek. Daarnaast willen we als Cubiss ook in samenspraak met de Brabantse bibliotheken meer inzoomen op het collectiebeleid.

Samenvatting

Cubiss ontzorgt de bibliotheken door het opzetten en onderhouden van een efficiënt en flexibel IBL-distributienetwerk, met daarin voldoende ruimte voor maatwerk, ondersteuning en vernieuwing. We doen dit zowel landelijk, regionaal als lokaal. De focus ligt op klantgerichtheid, flexibiliteit en kostenbewustzijn. Daarnaast proberen we door een efficiënte planningsstructuur een zo kort mogelijke doorlooptijd te garanderen. Dit uiteraard binnen de kaders van de gestelde servicegraad. Door bovenstaande werkzaamheden geven we invulling aan onze wettelijke taak.

Doelgroep

Onze logistieke activiteiten zijn erop ingericht zodat alle inwoners van Brabant volledig gebruik kunnen maken van de rijke en toegankelijke bibliotheekcollecties. Onze primaire doelgroep hierbij zijn de bibliotheekorganisaties in Noord-Brabant. We zien daarnaast een toename in het aantal Bibliotheken *op school*, dus er mag gesteld worden dat ook de schoolgaande jeugd in Brabant gezien mag worden als belangrijke doelgroep om leesbevordering te bewerkstelligen.

Doelstelling

Bijdragen aan een relevant en vitaal bibliotheeknetwerk door uitvoering van de distributie van fysieke werken tussen bibliotheken, servicepunten, pick-up punten en scholen. We doen dit op basis van de volgende doelen:

- Maximale invulling van het gevraagde IBL-vervoer op basis van een eerlijke verdeling van de beschikbare middelen.
- Borgen van de gevraagde prijs-kwaliteitverhouding.
- Zorgdragen voor duurzame inzetbaarheid van medewerkers (zowel medewerkers van Cubiss als medewerkers van de bibliotheek).

Projectonderdelen + resultaten

De logistieke dienstverlening kent grofweg drie onderdelen. Deze zijn integraal met elkaar verbonden om zodoende efficiënt gebruik te maken van iedere logistieke beweging:

- OBL - Onderling bibliothecair leenverkeer. Dit betreft distributie tussen 'eigen' vestigingen van bibliotheken.
- IBL - Interbibliothecair leenverkeer. Dit betreft distributie tussen verschillende Brabantse bibliotheekorganisaties.
- Landelijk IBL - Landelijk interbibliothecair leenverkeer. Dit betreft distributie tussen Brabantse bibliotheekorganisaties en bibliotheken die buiten Brabant liggen.

Aandachtspunten

Logistiek is een activiteit die niet projectmatig wordt aangestuurd. Naast het reguliere transport bieden we aanvullende logistieke activiteiten aan, zoals project- en themavervoer of 'last mile' transport. Deze activiteit kent een nauwe verbondenheid met het lokale en landelijke collectiebeleid. Daarnaast zet Cubiss zich actief in op het gebied van duurzame inzetbaarheid van medewerkers van zowel de eigen medewerkers als de medewerkers van het Brabantse bibliotheeknetwerk.

Duurzaamheid

Speerpunten van de logistieke afdeling van Cubiss zijn duurzaamheid met betrekking tot het transport van fysieke werken en duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

In het kader van duurzaamheid met betrekking tot het transport van fysieke werken wordt de focus met name gelegd op het efficiënt uitvoeren van de logistieke dienstverlening. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Focus op aantal kilometers; routes op een efficiënte manier plannen.
- Milieu, reduceren van uitstoot en uiteindelijk CO2-neutraal het transport uitvoeren. Hierbij valt te denken aan het gebruik van transportmiddelen op waterstof, groene stroom of volledig emissieloos (fietskoeriers).

We willen als Cubiss een vooruitstrevende rol hierin hebben en houden de mogelijkheden en ontwikkelingen scherp in de gaten. Zo zijn we in 2023 gaan rijden op HVO-diesel wat de CO2-uitstoot tot wel 90% reduceert en volledig fossielvrij is.

Met het oog op de nabije toekomst focust Cubiss zich erop om het wagenpark zo snel mogelijk te laten rijden op groene stroom en/of waterstof. We zijn in samenwerking met partners (brandstof- en voertuigleveranciers) bezig om de ontwikkelingen hiervan op de voet te volgen en kunnen hierdoor, wanneer het technisch en financieel haalbaar is, snel schakelen.

Een andere sterk punt van de logistieke service van Cubiss is dat we samen met de bibliotheekorganisaties kijken naar mogelijkheden om de efficiëntie te vergroten. Denk aan het oplossen van beperkende factoren zoals bijvoorbeeld tijdvensters.

Het andere speerpunt van de logistieke afdeling van Cubiss is de duurzame inzetbaarheid van medewerkers en het zorgdragen voor de vitaliteit van medewerkers.

We zijn bijvoorbeeld omgeschakeld op lagere kratten waardoor de gewichten per (vol) krat zijn gezakt van 21 kilo naar 13 kilo. Daarnaast bieden wij medewerkers hulpmiddelen om werkzaamheden op een verantwoorde manier uit te voeren. Denk hierbij aan een op hoogte verstelbare tafelwagen om sorteerkwerkzaamheden uit te voeren en stellingen om kratten per vestiging te plaatsen zodat boeken met één handeling in het juiste krat terecht komen zonder de kratten meermalig te hoeven optillen.

Cubiss merkt dat wanneer er goed met alle partijen wordt overlegd, er door kleine aanpassingen in werkwijzen grote efficiëntieslagen kunnen worden behaald. Cubiss krijgt hier ook zeer positieve feedback over vanuit het Brabantse bibliotheeknetwerk.

Bijlage 1 - Opdracht en kader Cubiss Brabant 2024

Dit werkplan Cubiss Brabant 2024 is het vierde in een nieuwe reeks van plannen die Cubiss Brabant uitvoert in het kader van het provinciale bestuursakkoord 'Samen, Slagvaardig en Slim: Ons Brabant'.

Kader provincie Noord-Brabant

De opdrachten van de provincie Noord-Brabant aan Cubiss voor 2024 zijn gebaseerd op het sturingskader uit 2016, waarin de kern van de opdracht luidde:

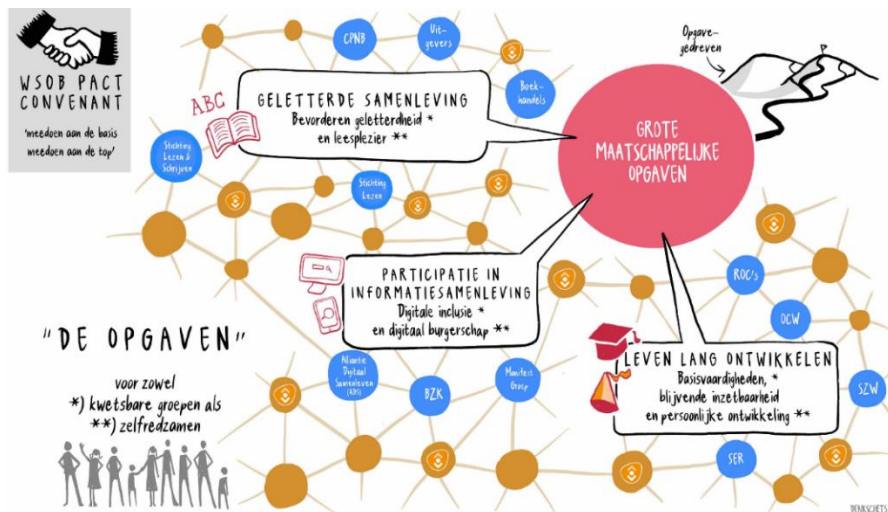
Uitvoering wettelijke taak voor bibliotheekondersteuning voor een vitaal en relevant Brabants bibliotheeknetwerk via Cubiss Brabant. Deze wettelijke taak vloeit voort uit de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorziening (Wsob). De provinciale opdracht betreft:

- Interbibliothecair leenverkeer en innovatie lokale bibliotheken;
- Ontwikkelen van innovaties ten behoeve van lokale bibliotheken;
- Netwerkverantwoordelijkheid van provinciale ondersteuningsinstellingen.

Kader landelijk bibliotheekconvenant

De nieuwe opdracht is onderdeel van bibliotheekafspraken, zoals vastgelegd in het landelijke bibliotheekconvenant. Het convenant komt voort uit de evaluatie van de Wsob. In het daaropvolgende bestuurlijk overleg sprak de minister met het Interprovinciaal overleg (hierna: IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG) af dat er een convenant zou worden opgesteld, gericht op een gespreid en toegankelijk lokaal netwerk van bibliotheken, zonder drempels voor de jeugd, als onderdeel van een sterk stelsel. Het convenant is onder andere ondertekend door KB, IPO, SPN en VNG.

De komende jaren zal het bibliotheeknetwerk gezamenlijk focussen op de drie onderstaande actuele maatschappelijke opgaven:

1. Geletterde samenleving

- Bibliotheken geven een extra impuls aan lees- en taalstimulering voor jeugd en jongeren. Partijen richten de aanvullende activiteiten specifiek op een aantal doelgroepen: jongens, leerlingen op het vmbo en leerlingen met een meertalige achtergrond.
- Partijen zullen hun expertise op het gebied van kinder- en jeugdliteratuur verder bundelen. Als initiator van het landelijke collectieplan neemt de KB hierbij het voortouw. De provinciale ondersteuningsinstellingen hebben aangegeven hierbij een coördinerende rol te kunnen vervullen, evenals bij de extra impuls aan lees- en taalstimulering.

- Partijen zullen zich inzetten voor de doorontwikkeling van succesvolle programma's, zoals de Bibliotheek *op school* en BoekStart.

2. Participatie in informatiesamenleving - Digitale inclusie en Digitaal burgerschap

- Elke gemeente formuleert concrete ambities en doelstellingen om participatie in de informatiesamenleving te bevorderen en doet dat op basis van een lokale doelgroep-analyse. Dit krijgt vorm in samenspraak met een lokaal (of regionaal) opgavegericht organisatienetwerk van lokale partners, waar ook de Bibliotheek deel van uitmaakt.
- Partijen spreken daarnaast met elkaar af dat bij alle bibliotheekorganisaties Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) zijn geïmplementeerd en het cursusaanbod is geïntensiveerd.
- De KB werkt samen met POI's, lokale bibliotheken en de Manifestgroep van landelijke overheidsdienstverleners aan deze doelstelling vanuit de programmafinanciering van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Partijen brengen advies uit aan het ministerie van BZK om middelen beschikbaar te stellen om de IDO's structureel voort te kunnen zetten.

3. Leven lang ontwikkelen - Basisvaardigheden en blijvende inzetbaarheid

- Partijen spreken met elkaar af dat de KB, POI's en lokale bibliotheken gezamenlijk het programma 'de Bibliotheek en basisvaardigheden' continueren.
- Partijen spreken met elkaar af dat er een nieuw landelijk programma 'Leven lang ontwikkelen' wordt opgezet. Dit landelijke programma bevat onder andere een interactief leer- en ontwikkelplatform voor gebruikers van de Bibliotheek.

4. Overall opgave - Basis garanderen door te voldoen aan de randvoorwaarden

- De Bibliotheek is een robuuste organisatie die goed bereikbaar en toegankelijk is.
- Er zijn voldoende en goed gekwalificeerde bibliotheekmedewerkers en -vrijwilligers.
- Er is een collectief landelijk bibliotheekstelsel.
- De kwaliteit van de dienstverlening is hoog door certificering en monitoring.
- De samenwerking in het netwerk is sterk.
- Innovatie en vernieuwing is goed geregeld.

Bijlage 2 - Cubiss als POI is spil tussen landelijk en lokaal

Landelijk wordt er door branchepartijen als de KB en SPN veel werk verzet op het gebied van bibliotheekvernieuwing. Dit levert enorme meerwaarde aan het Brabantse programma en de Brabantse bibliotheken. Als POI is Cubiss onderdeel van SPN en heeft Cubiss ook de wettelijke taak om zaken die landelijk worden ontwikkeld, afgesproken of gecoördineerd, succesvol te koppelen aan de Brabantse bibliotheken als lokale uitvoerders. Deze netwerkrol - die tevens voortkomt uit de verantwoordelijkheid die Cubiss draagt als partner in het landelijke bibliotheekconvenant - is belangrijk en zorgt ervoor dat alle bibliotheken kunnen profiteren van de kracht van het netwerk. Deze spilrol wordt gefinancierd door de provinciale POI-subsidie.

Jaarlijks is er een breed scala aan onderdelen die tot dit takenpakket behoren. Regelmatig worden nieuwe onderdelen toegevoegd en onderdelen stopgezet. Ook in 2024 zullen we landelijke onderdelen en programma's naar de Brabantse bibliotheken vertalen. Het betreft in 2024 in ieder geval:

Thema	Onderdeel
Logistiek en collectie	Landelijk IBL-vervoer.
Educatie	Deelnemen in landelijke expertgroepen en POI-overleggen van bijvoorbeeld SPN, KB Nationale Bibliotheek en VOB.
	Provinciale coördinatie van landelijke voorleeswedstrijden (in samenwerking met Stichting Lezen / SPN).
Digitale infrastructuur	Werkzaamheden en dienstverlening landelijke digitale infrastructuur.
Basisvaardigheden	Coördinatie en implementatieondersteuning van landelijke lijnen en programma's Basisvaardigheden en Digitale inclusie. Deelnemen aan landelijke werkgroepen en POI-overleggen.
Leven lang ontwikkelen	Coördinatie en implementatieondersteuning van landelijke lijnen en programma's Leven lang ontwikkelen en Digitaal burgerschap. Deelnemen aan landelijke werkgroepen en POI-overleggen.
Algemeen	Lidmaatschap en deelname aan de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB).
	Deelname aan landelijk netwerk HRM/HRD.

Dankzij deze netwerksamenwerking zijn we in staat om gezamenlijk krachtige programma's en programmaonderdelen lokaal in te zetten. Aansprekende onderdelen die dankzij deze samenwerking mogelijk zijn, zijn onder andere:

- De Bibliotheek *op school* (voor het primair en voortgezet onderwijs en voor mbo en pabo)
- BoekStart
- Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)
- Landelijke Bibliotheekcatalogus
- DigiTaalhuizen
- Landelijke digitale infrastructuur

Rolverdeling

Binnen het bibliotheekstelsel functioneren meerdere partijen. De drie voornaamste zijn de KB, de POI's en de lokale openbare bibliotheken. De rolverdeling ziet er als volgt uit:

De KB is verantwoordelijk voor de landelijke digitale bibliotheek, voert landelijk de regie en heeft een aantal stelseltaken. Die taken zijn erop gericht om juist aandacht te besteden aan de onderwerpen die het lokale overstijgen, zoals een gemeenschappelijke infrastructuur, niet-geografisch gebonden doelgroepen en het aansturen van innovatie, kennisdeling en onderzoek in de sector.

Cubiss, als POI, is verantwoordelijk voor het aanjagen en ontwikkelen van innovaties, het Interbibliothecair leenverkeer en het uitvoeren van een aantal provinciale stelseltaken. Hierbij gaat het om onderwerpen die provinciaal relevant zijn, om regionale of provinciale samenwerking en om zaken die landelijk worden ontwikkeld succesvol te koppelen aan de Brabantse bibliotheken als lokale uitvoerders. Cubiss is geen uitvoerder van lokale bibliotheektaken.

Lokale openbare bibliotheken zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren en lokaal passend aanbieden van de (wettelijke) bibliotheektaken.

Bijlage 3 - Context en omgeving

Dit werkplan is opgesteld in een complexe tijd, waarin de oorlog in Oekraïne, inflatie en de klimaatcrisis een grote impact heeft op de maatschappij en ook op ons werk. Naast deze ingrijpende ontwikkelingen en de maatschappelijke effecten die daaruit voortkomen, benoemden we in een trendanalyse (opgesteld in maart 2020) diverse andere ontwikkelingen:

- Toenemende vergrijzing;
- Samensmelting digitale en fysieke wereld;
- Toenemend belang van data als grondstof;
- Digitale vaardigheden van burgers groeien niet snel genoeg mee met digitale en technologische ontwikkelingen;
- Lokale voorzieningen staan onder druk vanwege de gevolgen van decentralisaties;
- Kansongelijkheid groeit, met meer kansen voor hoger- dan lageropgeleiden;
- Overheid digitaliseert haar dienstverlening;
- Taalachterstanden van jongeren groeien en hierdoor ontstaat nieuwe aanwas van laaggeletterden.

Naast bovenstaande trends vermelden we ook nog drie ontwikkelingen die nauw verbonden zijn aan dit werkplan en het landelijke bibliotheekconvenant:

Geletterde samenleving

Verskillende onderzoeken en adviezen laten over een reeks van jaren een dalende leesvaardigheid, leesmotivatie en leesplezier zien. Zo ook het internationale trendonderzoek PISA (Programme for International Student Assessment). PISA meet elke drie jaar wereldwijd de prestaties en het welbevinden van 15-jarigen in het voortgezet onderwijs. In de afgelopen jaren zijn zowel de leesvaardigheid als het leesplezier van 15-jarigen in Nederland gedaald. Eén op de vier vijftienjarigen in Nederland heeft een leesachterstand. Hiermee scoort Nederland onder het gemiddelde van de 37 rijke landen die deelnemen aan dit onderzoek.

Participatie in informatiesamenleving

Digitalisering en technologie hebben een steeds grotere impact op vrijwel alle domeinen van ons leven. De burger die niet in staat is om digitale middelen te gebruiken, kan niet of minder goed meedoen in de samenleving. Dit heeft gevolgen voor de werkgelegenheid, voor het sociaal functioneren en voor het contact met de e-overheid. Partijen vinden het van belang dat iedereen kan meedoen en kan profiteren van digitalisering. Daar hoort ook digitale inclusie bij. Onderzoek van Stichting Lezen en Schrijven laat zien dat 20% van de Nederlanders tussen de 16 en 74 jaar een laag niveau qua digitale vaardigheden heeft.

Leven lang ontwikkelen - basisvaardigheden en blijvende inzetbaarheid

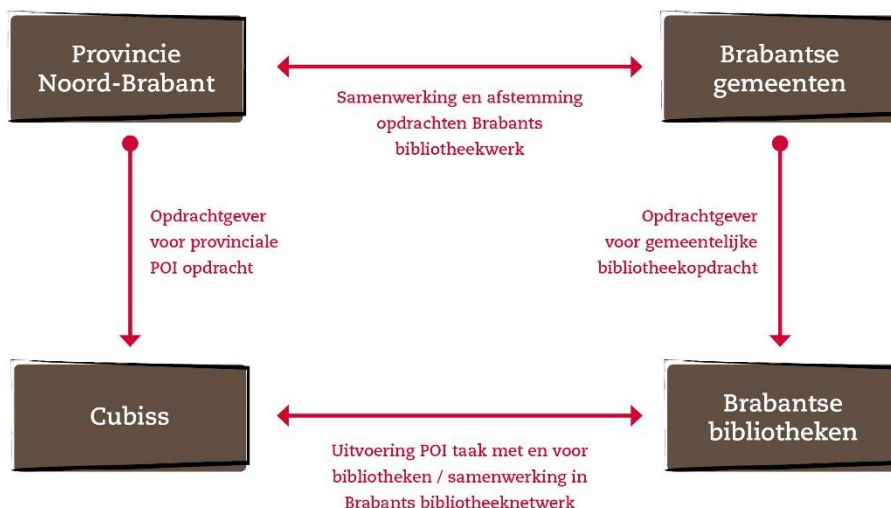
Veranderingen in de samenleving komen niet alleen voort uit digitalisering en technologische ontwikkelingen. Er zijn ook economische, demografische en sociale ontwikkelingen die gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de arbeidsmarktpositie van burgers. Daarom is het van belang dat we het iedereen mogelijk maken om op een zelfgekozen manier en tempo mee te blijven doen, te blijven leren en de eigen vaardigheden te blijven ontwikkelen. Het gaat zowel over non-formeel als informeel leren.

Maurice de Greef (Hoogleraar VU in Brussel en chairholder Adult education bij Unesco) stelt dat Nederland op dit gebied achterloopt ten opzichte van veel andere Europese landen: 'Vergeleken met de rest van Noordwest-Europa heeft Nederland het laagste budget voor volwasseneneducatie. Het budget is twee derde afgenomen sinds 2001. Iemand uit Polen of Slovenië krijgt meer.'

Deze grote maatschappelijke opgaven vragen om een sterk samenwerkend netwerk van bibliotheken, POI's en de KB. Tegelijkertijd zijn er grote zorgen over lokale bibliotheken die het moeilijk hebben in tal van gemeenten: er zijn vestigingen gesloten en er wordt nog steeds in verschillende gemeenten gekort op bibliotheekbudgetten, met sluiting van nog meer vestigingen als gevolg. Terwijl juist bij grote maatschappelijke opgaven - laaggeletterdheid, digitale vaardigheden, leven lang ontwikkelen, bevorderen van lezen - de bibliotheken een belangrijke rol kunnen spelen.

Bijlage 4 - Onze (gezamenlijke) missie en visie

Cubiss voert haar Brabantse opdracht uit als onderdeel van een vitaal en relevant bibliotheeknetwerk. Dit netwerk kent 4 essentiële partijen, waarmee er sprake is van een vierhoeksverband:

Cubiss en Brabantse Netwerkbibliotheek

Binnen het vierhoeksverband werken de Brabantse openbare Bibliotheken en Cubiss nauw met elkaar samen in de Brabantse Netwerkbibliotheek (BNB), zoals al eerder genoemd. BNB heeft haar missie voor de komende jaren vastgesteld:

“Wij zijn de motor van een open, vaardige en inclusieve Brabantse samenleving.”

Als openbaar bibliotheeknetwerk zetten wij ons in nauwe samenwerking met diverse partners in om iedereen - van jong tot oud - te helpen met het leren en (blijven) ontwikkelen van taal- en digitale vaardigheden.

Ons doel: Alle Brabanders kunnen meedoen in de samenleving.

Samenleven gaat beter en plezieriger als iedereen meedoet en zich betrokken voelt. Bibliotheken bieden uitnodigende, laagdrempelige en veilige leer- en ontmoetingsplekken. Iedereen kan hier, individueel of met anderen, kennis en informatie delen en inspiratie opdoen.

Ons doel: Alle Brabanders vormen met elkaar een open en inclusieve samenleving.

De BNB werkt **samen, slim en slagvaardig** aan het creëren van zoveel mogelijk maatschappelijke waarde voor Brabant.

- **Samen** als openbare bibliotheken en Cubiss. Samen met de vele educatieve, maatschappelijke en culturele partners op alle niveaus. Waar mogelijk ook samen met het Brabantse bedrijfsleven. En uiteraard ook samen met ambtelijke en bestuurlijke overheden op gemeentelijk en provinciaal niveau. Zo zijn de opdrachten van de provincie en gemeenten voor het openbare bibliotheekwerk goed op elkaar afgestemd. Samenwerken binnen het Brabantse bibliotheeknetwerk doen we door goed af te stemmen wat de openbare bibliotheken doen en wat de overkoepelende taken van Cubiss zijn.
- **Slim** door de kracht van het netwerk optimaal te benutten, van elkaar te leren en kennis en ervaringen te delen. Dus niet ieder voor zich het wiel uitvinden, maar successen van de één snel implementeren bij de ander.

Door samen de krachten te bundelen bij de inkoop en ontwikkeling van nieuwe producten of diensten en door samen slimmer en goedkoper bedrijfsvoeringsprocessen te organiseren.

- **Slagvaardig** omdat tijd en geld schaars zijn en we ons succes vooral afmeten aan de concrete resultaten en maatschappelijke effecten die we met elkaar realiseren. Samenwerken is geen doel op zich, maar een middel om die zaken voor elkaar te krijgen die je als individuele organisatie niet kunt realiseren. Dat vraagt om heldere keuzes, om focus en om commitment van de netwerkpartners.

Bijlage 5 - Over Cubiss

Het droombeeld van Cubiss is dat iedereen volwaardig deelneemt aan onze maatschappij.

Om dat te bereiken ondersteunen wij tal van organisaties die zich bezighouden met vraagstukken rondom lezen, leren en informeren. Denk aan het onderwijs, organisaties in het sociaal domein en bibliotheken. Door middel van onderzoek, scholing, kennisbijeenkomsten, publicaties en praktische producten helpen we onze opdrachtgevers en samenwerkingspartners verder. We informeren, inspireren, stimuleren, activeren en verbinden organisaties met elkaar. Onze verschillende expertises, effectieve samenwerkingen en een plezierig contact met onze partners en opdrachtgevers dragen bij aan de maatschappelijke opgave: hoe zorgen we ervoor dat iedereen volwaardig deel kan nemen aan onze maatschappij?

Cubiss is de provinciale ondersteuningsinstelling (POI) voor bibliotheken in Noord-Brabant en Limburg. Als POI vervullen we de wettelijke taak om lokale bibliotheken te ondersteunen op het gebied van logistiek en innovatie. Op 1 januari 2023 zijn we gefuseerd met BiSC, de POI van Utrecht. Deze samenwerking, gestart met focus op ICT en digitale dienstverlening, richt zich sinds 2019 ook op educatie, basisvaardigheden en bibliotheekinnovatie. Dit versterkt onze dienstverlening voor bibliotheken in onze drie provincies.

De huidige aandachtsgebieden van Cubiss zijn:

Cubiss & taal- en leesontwikkeling: ieder kind een lezer!

Algemene ontwikkeling begint met goed kunnen lezen. Want wie niet goed is in taal kan ook op andere terreinen niet uit de voeten. Om echt goed te kunnen lezen, is het belangrijk dat kinderen niet alleen maar korte tekstjes lezen. Een boek vergt een andere concentratie dan enkele regels op een mobiel. Helaas lezen kinderen steeds minder. Het leesplezier neemt af én kinderen hebben meer moeite met tekstbegrip. Een uitdaging voor Cubiss, bibliotheken, onderwijs en kinderopvang om samen dit tijt te keren en ervoor te zorgen dat ieder kind een lezer is en blijft. We adviseren over leesplezier, ontwikkelen producten, leggen verbindingen en begeleiden organisaties die zich richten op een leven lang lezen.

Cubiss & digitale geletterdheid

De jeugd groeit op in een mediarijke samenleving vol technologieën die elkaar razendsnel opvolgen. Een wereld zonder internet hebben ze nooit gekend. Dat maakt nog niet dat ze automatisch goed kunnen omgaan met al die media en technologieën. Cubiss wil dat kinderen en jongeren actief, kritisch en bewust mee kunnen doen aan de samenleving. Daarvoor is het nodig dat ze digitaal geletterd zijn. We adviseren scholen en bibliotheken over hoe zij digitale geletterdheid een structurele plek kunnen geven in hun visie en beleid.

Cubiss & volwasseneducatie

Cubiss streeft ernaar dat alle burgers actief kunnen meedoen. We zoeken naar aansprekende manieren om samen met DigiTaalhuizen, bibliotheken en andere partners te werken aan de verbetering van basisvaardigheden bij volwassenen. Denk hierbij aan de bestrijding van laaggeletterdheid en aan het vergroten van digitale (basis)vaardigheden, thuis en op de werkvloer.

Cubiss & organisatie en innovatie

Cubiss stelt zich ten doel om de innovatiekracht van bibliotheken te vergroten. We helpen bibliotheken om zich te transformeren naar een brede maatschappelijke bibliotheek, waar niet het boek, maar het vraagstuk centraal staat. Dat doet Cubiss niet alleen, maar zoveel mogelijk samen met partners. We stimuleren ondernemerschap en ontwikkelen en testen producten en diensten.

Cubiss & de Brabantse Netwerkbibliotheek

Samen met de 16 Brabantse basisbibliotheken vormt Cubiss een krachtig netwerk, de Brabantse Netwerkbibliotheek (BNB). De BNB draagt bij aan de ontwikkeling van kennis in Brabant en levert zo een wezenlijke bijdrage aan de realisatie van de ambities van onze provincie. Partners binnen de BNB dragen bij aan het realiseren van elkaars doelstellingen. In 2021 heeft de BNB een meerjarenactieagenda vastgesteld die aansluit op het landelijke bibliotheekconvenant en netwerkagenda. Deze actieagenda is nog steeds van toepassing en wordt nauw verbonden met de werkplannen van Cubiss en met de lokale bibliotheekwerkplannen.

Cubiss & het landelijke bibliotheekstelsel

Samen met de KB, Stichting Lezen (en het programma Kunst van Lezen) en SPN werken we nauw samen aan innovatie voor en ontwikkeling van de Bibliotheek van de toekomst.